

REGERING VAN **ARUBA**

Minister van Financiën en
Cultuur

L.G. Smith Blvd. 76

Oranjestad, Aruba

Tel. (297) 528 4900

Uitvoerings Rapportage

1e kwartaal 2025

Colofon

Titel	:	Uitvoeringsrapportage 1e kwartaal 2025 Land Aruba
Samensteller	:	Directie Financiën
In samenwerking met	:	Departamento di Impuesto (DIMP) Departamento di Aduana (Douane) Departamento Recurso Humano (DRH) Dienst Openbare Werken (DOW)
Bronnen	:	Centrale administratie van het Land (voorlopige cijfers) – GFS/EnterpriseOne, PSA, SAP, Kwartaalrapportages (voorlopige cijfers) van de collectieve sector

Landsverordening Instelling Ministeries 2025:

1. Ministerie van Algemene Zaken, Innovatie, Overheidszorg, Infrastructuur en Ruimtelijk Ontwikkeling (AZIOIRO)
2. Ministerie van Transport, Integriteit, Natuur en Ouderenzaken (TINO)
3. Ministerie van Economische Zaken, Communicatie en Duurzaam Ontwikkeling (ECDO)
4. Ministerie van Volksgezondheid en Toerisme (V&T)
5. Ministerie van Arbeid, Energie en Integratie (AIE)
6. Ministerie van Onderwijs en Sport (O&S)
7. Ministerie van Justitie en Sociale Zaken (J&S)
8. Ministerie van Financiën en Cultuur (FIC)

Disclaimer

Cijfers gepresenteerd in deze rapportage zijn afkomstig uit de centrale financiële administratie van het Land. Bij de opstelling van deze kwartaalrapportage is rekening gehouden met het volgende:

- De kosten zijn zo volledig mogelijk verwerkt en de middelen zijn opgenomen op basis van de werkelijke realisaties per 31 maart 2025. De kosten voortvloeiend uit nog te ontvangen facturen en afrekeningen, die voor zover nog niet in de centrale administratie zijn opgenomen, zijn op basis van een zorgvuldige schatting verwerkt in deze rapportage;
- Ontvangsten uit aflossingen studieleningen worden in de kapitaaldienst op basis van de werkelijke ontvangsten verantwoord;
- De toegepaste cijfermatige opstelling is conform de begrotingsopstelling, mits anders vermeld;
- De rapportage betreft de uitvoering van de begroting van de ministeries van het Land (c.q. overheid conform enge definitie);
- Kwartaalrapportages aangeleverd van de instellingen behorende tot de collectieve sector zijn voorlopige cijfers uit de eigen administraties, die niet door Directie Financiën naar juist- en volledigheid kunnen worden gecontroleerd en omdat de administraties van deze instellingen nog niet zijn afgesloten.

Inleiding

Doelstelling van deze uitvoeringsrapportage is om informatie te verschaffen en verantwoording af te leggen aan de Staten van Aruba, de Ministerraad en het CAft ten aanzien van de middelen- en kostenrealisatie, de realisatie van de kapitaaldienst, de financiering, de (financiële) stand van de collectieve sector en de publiek-private samenwerkingen en het schuldbeheer. Verder wordt ook informatie verschaft over de liquiditeitspositie en de stand van zaken met betrekking tot de ontwikkelingen binnen het financieel beheer en de ontwikkeling van de personeelsnorm.

De geldende norm in dit jaar is een overschot op het niveau van de Collectieve Sector van 1% van het Bruto Binnenlands Product. De begroting, in samenhang met de prognoses voor de rest van de Collectieve Sector, voldoen hier ruimschoots aan.

De ingezette gunstige economische lijn is ook in dit kwartaal verder doorgezet waardoor de verwachting is dat dit jaar de gestelde doelen, ook op het gebied van de bestending van de openbare financiën, naar verwachting overstegen zullen worden. Zoals altijd blijft in de openbare financiën waakzaamheid geboden gezien dit herstel en de verbeteringen in de financiën nog altijd aan een aantal risico's onderhevig zijn.

Mr. G.B. Wever

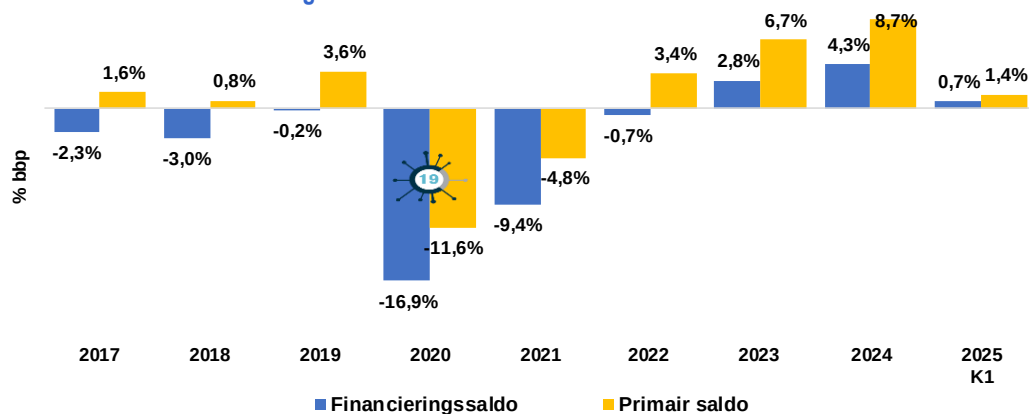
2 juni 2025

Inhoudsopgave

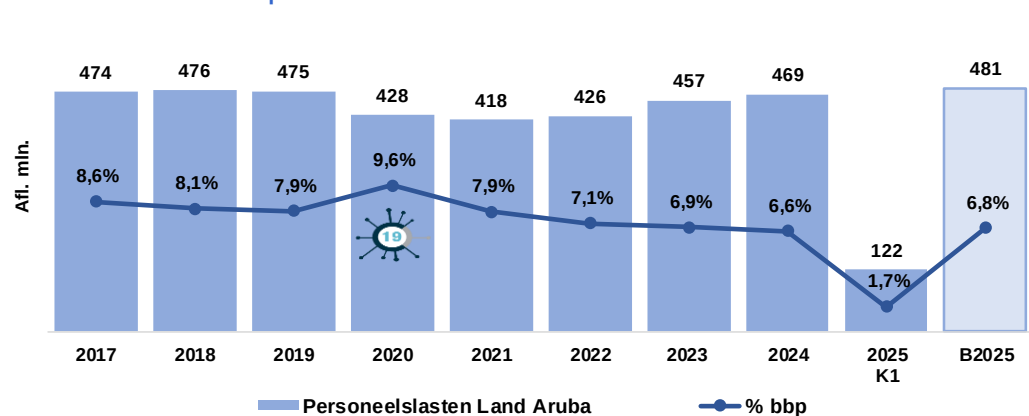
Colofon	2
Disclaimer	2
Inleiding	3
Kernindicatoren stand openbare financiën van Land Aruba	5
1. Samenvatting	6
2. Toelichting op de realisatie per 31 maart 2025	9
2.1. Toelichting op de exploitatierekening per 31 maart 2025	9
2.2. Toelichting op de kapitaaldienst per 31 maart 2025	21
3. Financiering en schuldbeheer	22
4. Liquiditeitsoverzicht	26
5. Collectieve Sector	27
6. Ontwikkeling personeelsnorm	30
7. Publiek-Private Samenwerkingen (PPP)	33
BIJLAGE I	35
BIJLAGE II	37
BIJLAGE III	39

Kernindicatoren stand openbare financiën van Land Aruba

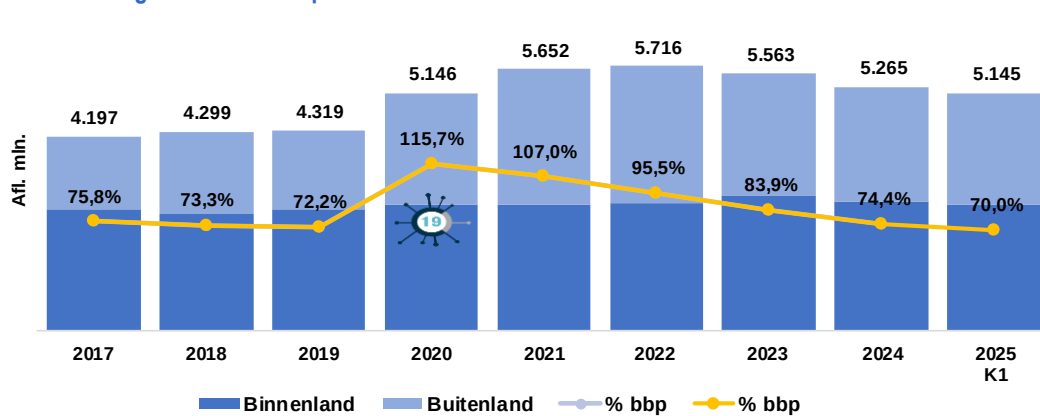
Primair saldo en financieringssaldo

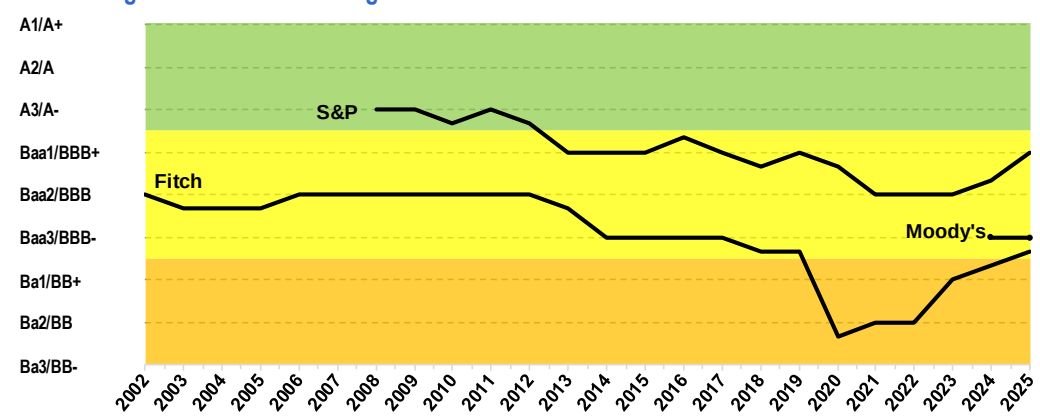
Beter beheersen van de personeelslasten

Ontwikkeling van de schuldquote

Handhaving van de kredietwaardigheid

1. Samenvatting

bedragen in Afl. 1.000

Middelen	Realisatie t/m 31 mrt.2025	Begroting 2025	% begrotings- uitputting
Directe belastingen	122.164	627.500	19,5%
Indirecte belastingen	249.445	918.015	27,2%
Retributies, leges & rechten	6.687	22.821	29,3%
Rechten, boeten & overig	10.790	49.340	21,9%
Rente	61	283	21,6%
Niet-belastingopbrengsten	10.080	122.269	8,2%
Landsbedrijven & fondsen	712	4.287	16,6%
Overige ontvangsten	14.725	72.124	20,4%
TOTAAL MIDDELEN	414.665	1.816.638	22,8%
Kosten	Realisatie t/m 31 mrt.2025	Begroting 2025	% begrotings- uitputting
Personeelslasten	121.904	509.352	23,9%
Goederen en diensten	44.979	193.640	23,2%
Rente	54.526	294.493	18,5%
Subsidie	61.484	256.577	24,0%
Overdrachten	42.724	228.708	18,7%
Bijdragen & afschrijvingen	44.022	200.316	22,0%
TOTAAL KOSTEN	369.639	1.683.086	22,0%
Exploitatieresultaat	45.026	133.553	33,7%

Kapitaal ontvangsten	Realisatie t/m 31 mrt.2025	Begroting 2025	% begrotings- uitputting
Verkoop onr. goederen & grond	73	-	100,0%
Lokale Kredietaflossing	1.168	6.133	19,0%
Vrijgekomen afschrijvingen	8.518	34.072	25,0%
TOTALE KAPITAALONTVANGSTEN	9.758	40.205	24,3%
Kapitaal uitgaven	Realisatie t/m 31 mrt.2025	Begroting 2025	% begrotings- uitputting
Investerings	225	71.000	0,3%
Vermogensoverdrachten	1.200	4.430	27,1%
Lokale kredietverlening	3.199	20.000	16,0%
TOTALE KAPITAALUITGAVEN	4.624	95.430	4,8%
Netto resultaat kapitaaldienst	5.134	-55.225	-9,3%

Financieringssaldo	50.160	78.328	64,0%
Aflossingen	115.253	533.857	21,6%
Financieringsbehoefte	-65.093	-455.529	14,3%

Berekening tekortnorm:

Overschot tov. BBP 1e kw. '25 Afl. 7.352 mln.	0,7%	1,1%
---	------	------

Collectieve Sector

Exploitatieresultaat Collectieve Sector	117.155	
Financieringssaldo Collectieve Sector	122.289	1,7%

Toelichting

In deze 1e Uitvoeringsrapportage 2025 zijn de inkomsten en uitgaven per 31 maart 2025 opgenomen.

In het eerste kwartaal 2025 is het exploitatieresultaat uitgekomen op Afl. 45,0 miljoen. Dit is 33,7% van de raming. De kosten zijn ten opzichte van dezelfde periode in 2024 gestegen met Afl. 3,3 miljoen terwijl de middelen fors zijn toegenomen met een bedrag van Afl. 21,1 miljoen.

De begroting voor de middelen is voor 23% gerealiseerd terwijl de begrote kosten voor 34% zijn gerealiseerd.

De ontvangen directe en indirecte belastingen zijn ten opzichte van de vergelijkbare periode in 2024 met 11% gestegen (Afl. 36,9 miljoen).

De investeringen in het eerste kwartaal 2025 blijven wederom achter bij de prognose. Dit is met name veroorzaakt door het aantreden van het nieuwe kabinet en daarom is het demissionaire kabinet terughoudend geweest met het aangaan van investeringen.

Het overschot ten opzichte van het BBP is in het eerste kwartaal 2025 uitgekomen op 0,7%. In de begroting was uitgegaan van 1,1%. De aflossingen zijn lager dan begroot zodat de financieringsbehoefte ook lager is.

Schuldenlast

Het totale saldo van de binnenlandse en buitenlandse leningen bedraagt Afl. 5.144,7 miljoen. Deze schuld is 70% van het BBP.

Collectieve sector

De schuldquote van de collectieve sector is per 31 maart 2025 71,6%. De daling die al in 2024 waar te nemen was zet zich door in 2025. Afgesproken is dat deze norm in 2031 gerealiseerd zal gaan worden. Het Land Aruba is met de huidige koers goed op weg om deze norm te halen.

De ontwikkeling van de begrotingsnorm voor de collectieve sector laat in het eerste kwartaal een daling zien ten opzichte van vorig jaar. Het resultaat per 31 maart 2025 komt uit op + 1,7%.

Het exploitatieresultaat van de gehele collectieve sector (inclusief het Land Aruba) is Afl. 117,2 miljoen. Een nadere specificatie is uiteengezet in hoofdstuk 5.

Personeelsnorm

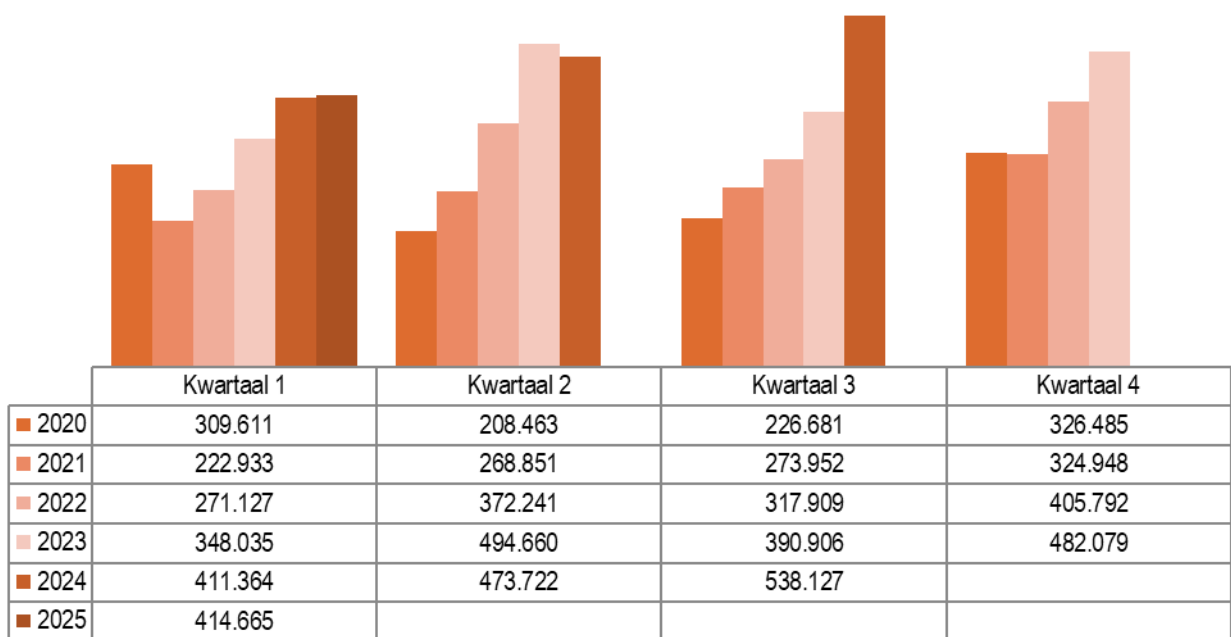
De totale personeelslasten (gebaseerd op de definitie overeenkomstig de personeelslastennorm) per 31 maart 2025 zijn 2,14 % van het bruto binnenlands product. Indien we deze tendens doorzetten naar het einde van het jaar zal de norm op 6,6% uitkomen. Hiermee voldoet het Land aan de personeelslastennorm zoals vastgelegd in de Landsverordening Aruba tijdelijk financieel toezicht (LAft). De komende jaren zal de focus liggen op het treffen van structurele beleidsmaatregelen, conform artikel 14, tweede lid, onderdeel b, van de LAft, om ervoor te zorgen dat de public wage bill onder het plafond van 10% blijft. Hiertoe zal het Land een commissie instellen die voorstellen zal doen voor mechanismen waarmee structurele naleving van de personeelslastennorm kan worden gewaarborgd.

Overige

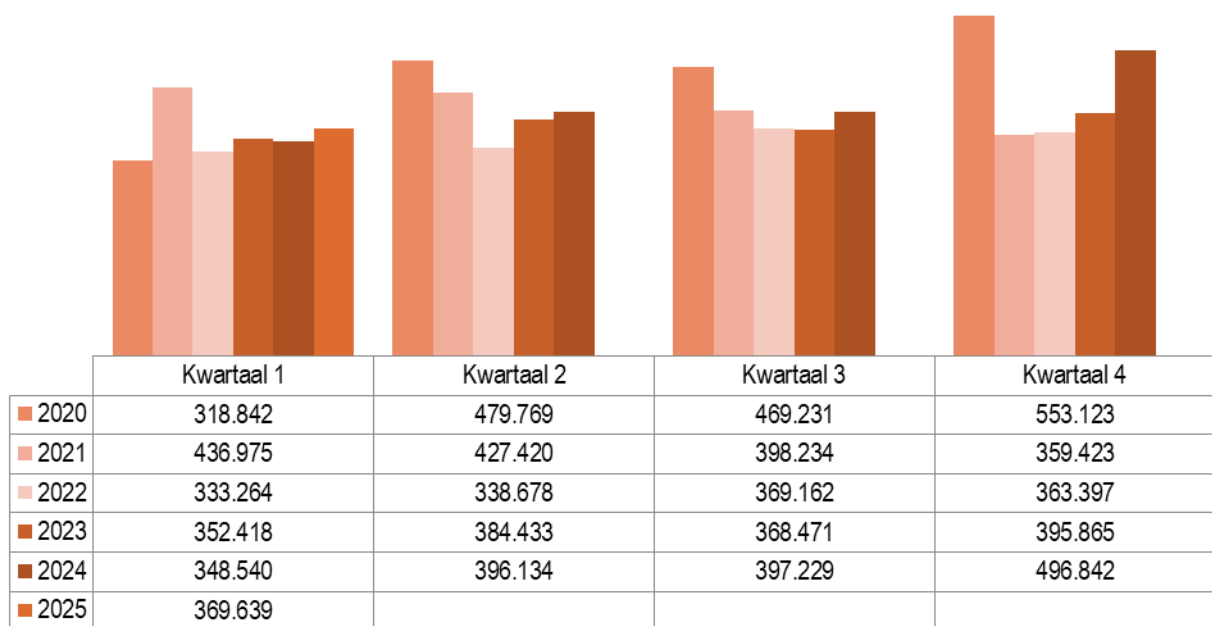
Voor een inhoudelijke toelichting op de schulden van het Land Aruba en de liquiditeitsbegroting verwijzen wij u naar de paragrafen 3 en 4 van deze rapportage.

In onderstaande grafieken is het verloop van de middelen en de kosten over de afgelopen 6 jaren opgenomen.

Middelenrealisatie per kwartaal

Kostenrealisatie per kwartaal

Bron: Directie Financiën

2. Toelichting op de realisatie per 31 maart 2025

2.1. Toelichting op de exploitatierekening per 31 maart 2025

Middelen

De realisatie van de middelen per 31 maart 2025 in vergelijking met de begroting 2025 en in vergelijking met dezelfde periode vorig jaar is als volgt:

bedragen in Afl. 1.000

Middelen	Realisatie t/m 31 mrt.2024	Realisatie t/m 31 mrt.2025	Begroting 2025	tov. real. 2024	tov. begr. 2025
Directe belastingen	133.847	122.164	627.500	91%	19%
Indirecte belastingen	200.828	249.445	918.015	124%	27%
Retributies, leges & rechten	6.203	6.687	22.821	108%	29%
Rechten, boeten & overig	14.211	10.790	49.340	76%	22%
Rente	89	61	283	69%	22%
Niet-belastingopbrengsten	32.310	10.080	122.269	31%	8%
Landsbedrijven & fondsen	647	712	4.287	110%	17%
Overige ontvangsten	23.230	14.725	72.124	63%	20%
TOTAAL MIDDELEN	411.364	414.665	1.816.639	101%	23%

Op basis van de cijfers per 31 maart 2025 is 23% van de begroting gerealiseerd. Ten opzichte van 2024 is de middelenopbrengst Afl. 2,2 miljoen hoger.

Toelichting realisatie directe belastingen

bedragen x Afl. 1.000

Ontvangsten Departamento di Impuesto	2025			2025	2024	Verschil	%	B2025	% behaald
	Januari	Februari	Maart						
Loonbelasting*	29.549	14.893	14.857	59.299	74.225	-14.926	-20%	215.000	28%
Inkomstenbelasting	-63	30	1.078	1.045	2.068	-1.023	-49%	5.000	21%
Rente belastingvordering	501	880	673	2.054	1.296	758	58%	6.000	34%
Winstbelasting	1.709	3.351	4.266	9.326	11.066	-1.740	-16%	219.000	4%
Dividendbelasting	12.478	2.416	2.190	17.084	12.918	4.166	32%	46.000	37%
Grondbelasting	2.479	2.943	2.890	8.313	5.755	2.557	44%	68.000	12%
Successie-/overgangsbet.	3	2	3	8	789	-781	-99%	-	-
Overdrachtsbelasting	3.480	3.684	1.510	8.674	8.532	142	2%	38.000	23%
Motorrijtuigenbelasting	14.269	1.156	628	16.053	16.856	-803	-5%	28.000	57%
Zegelbelasting	118	150	38	307	340	-34	-10%	2.500	12%
Directe belastingen	64.522	29.506	28.135	122.164	133.847	-11.683	-9%	627.500	19%

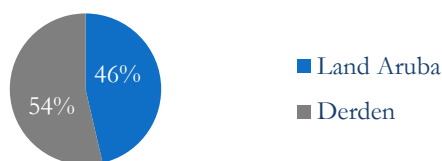
* inclusief reparatie toeslag

Bron: Departamento di Impuesto

Ten opzichte van dezelfde periode in 2024 is de opbrengst over het eerste kwartaal 2025 Afl. 11,7 miljoen achter gebleven. 19% van de geraamde opbrengst is gerealiseerd.

Toelichting Departamento di Impuesto

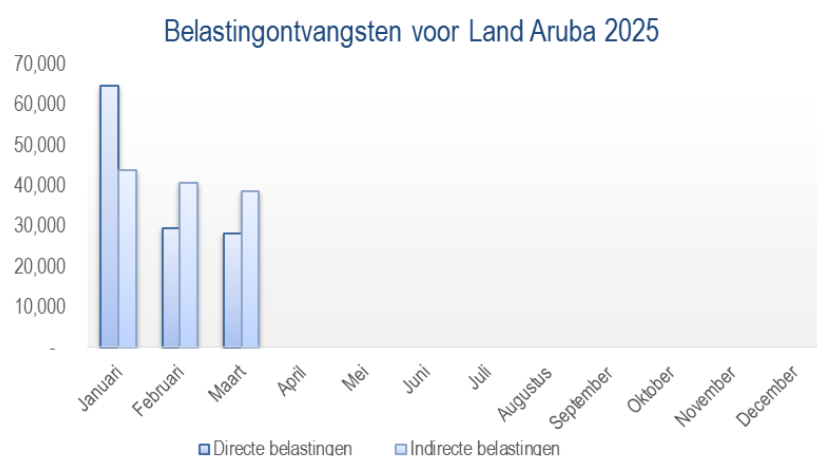
In het eerste kwartaal van 2025 heeft het Departamento di Impuesto een totaalbedrag van Afl. 536,7 miljoen geïncasseerd. Hiervan is 54% afkomstig van ontvangsten voor derden, terwijl 46% uit ontvangsten voor Land Aruba bestaat. Voor een volledig overzicht verwijzen wij u naar de onderstaande grafiek.

In het bijgevoegde overzicht wordt het totale geïnde bedrag vergeleken met dat van het eerste kwartaal van 2024.

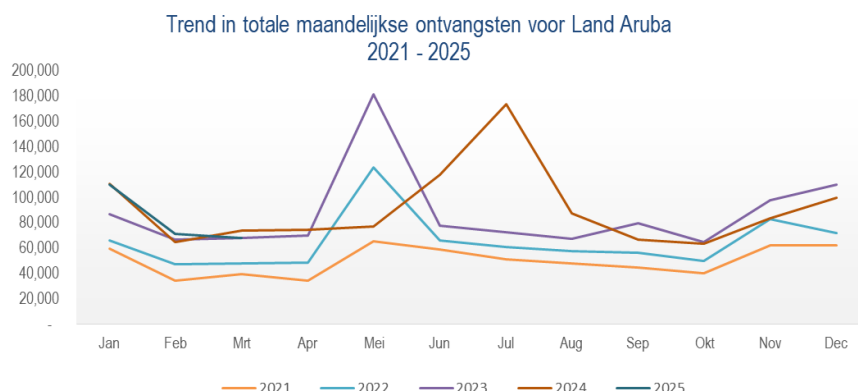
Totaal geïnd door Departamento di Impuesto	2025-Q1	2024-Q1	Vershil	%
Land Aruba	248,880	249,521	-641	0%
Derden	287,853	266,311	21,542	8%
Totaal	536,733	515,832	20,901	4%

Bedragen x Afl. 1.000

Ontwikkeling van totale Belastingontvangsten

De onderstaande grafiek toont de trend in de totale ontvangsten uit zowel directe als indirecte belastingen. Historisch gezien is er in februari doorgaans sprake van een daling in de ontvangsten. In februari 2025 lagen de inkomsten echter iets hoger dan in dezelfde maand van het voorgaande jaar. In maart daarentegen bleven de ontvangsten achter ten opzichte van maart 2024.

Ontvangsten Derden

Ontvangsten derden	2025-Q1	2024-Q1	Vershil	%
Erfpachtsrecht	2,589	2,499	90	4%
Retributies DIMAS	112	174	-61	-35%
Leges DIMAS	1,251	1,730	-479	-28%
SVB Premies	100,386	92,824	7,561	8%
AZV premies	80,591	75,576	5,015	7%
Toeristenheffing ATAsg	40,016	35,746	4,270	12%
Toeristenheffing TPEF	1,535	1,360	176	13%
BAZV	61,373	56,403	4,970	9%
Totaal	287,853	266,311	21,542	8%

* inclusief reparatie toeslag

Bedragen x Afl. 1.000,-

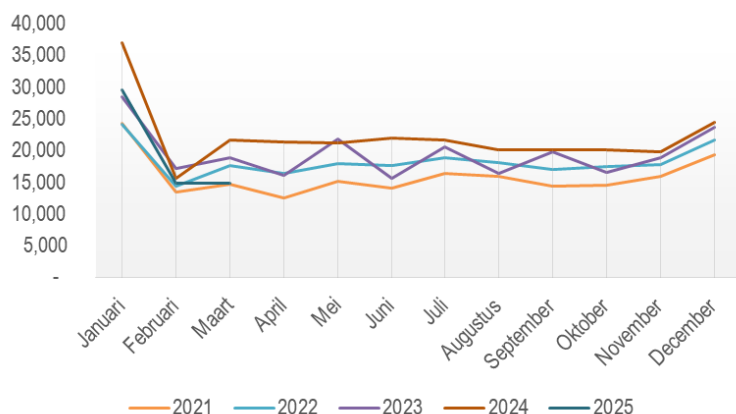
In het eerste kwartaal van 2025 zien we een stijging van 8% ten opzichte van 2024. De toename van de vorderingen is toe te schrijven aan het feit dat alle middelen beter presteren dan vorig jaar, vooral de sociale premies en de vorderingen met betrekking tot de Toeristenheffing. De vorderingen voor DIMAS zijn afgenomen, maar dit komt doordat DIMAS bezig is met de overgang naar het innen van hun eigen leges en retributies.

Belangrijkste Belastinginkomsten – Eerste Kwartaalanalyse

In het eerste kwartaal van het jaar zijn de inkomsten uit de Loonbelasting, BBO/BAVP, Toeristenheffing, Dividendbelasting en Motorrijtuigbelasting gezamenlijk goed voor 82% van de totale fiscale ontvangsten. In de volgende paragrafen worden deze inkomstenbronnen afzonderlijk geanalyseerd om inzicht te geven in hun prestaties en onderliggende trends.

Loonbelasting

In het eerste kwartaal van 2025 bedroegen de ontvangsten uit de loonbelasting Afl. 59,3 miljoen. Dit vertegenwoordigt 28% van de voor het jaar begrote loonbelastinginkomsten en is 20% (Afl. 14,9 miljoen) lager dan in dezelfde periode van 2024. Per 1 januari 2025 is het tarief van de eerste schijf van de loon- en inkomstenbelasting (LB/IB) tabel verlaagd van 10% naar 0%. De verwachte derving als gevolg van deze maatregel is geraamd op Afl. 49,2 miljoen op jaarbasis. Wanneer we de gerealiseerde ontvangsten tot en met maart 2025 vergelijken met de begroting, zien we een licht overschot van Afl. 0,3 miljoen. De ontwikkeling van de loonbelastingontvangsten wordt nauwlettend gemonitord. Het is belangrijk om te benadrukken dat deze tariefsverlaging ook gevolgen heeft voor de inkomstenbelasting (IB). In 2026 zal naar verwachting minder aan IB-restituties worden uitgekeerd. Hierdoor zal het netto-effect van de tariefsverlaging waarschijnlijk lager uitvallen dan de huidige raming van Afl. 49,2 miljoen aan gemiste loonbelastingontvangsten. De onderstaande grafiek toont de maandelijkse ontwikkeling van de loonbelastingontvangsten vanaf 2021.

Dividendbelasting

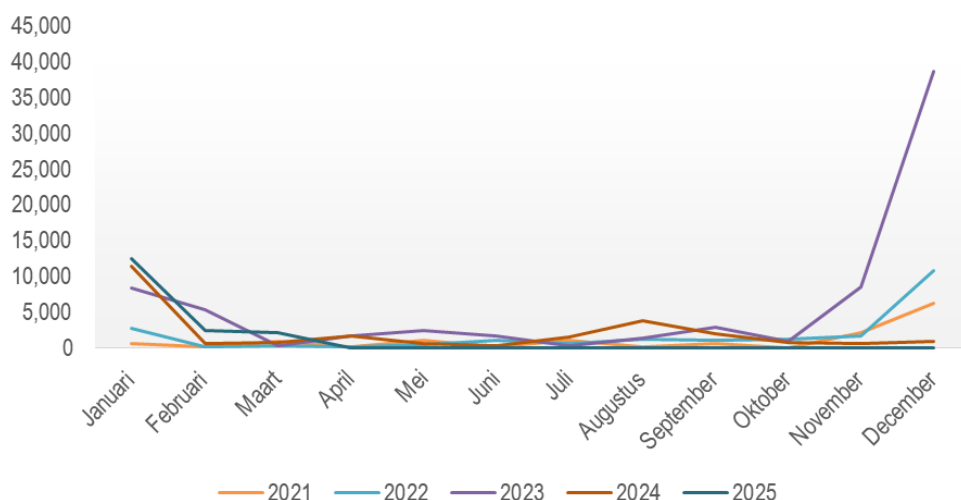
De ontvangsten uit de dividendbelasting bedroegen in het eerste kwartaal van 2025 Afl. 17,1 miljoen. Dit komt overeen met 37% van de voor het jaar begrote inkomsten uit deze bron en ligt 32% (Afl. 4,2 miljoen) hoger dan in dezelfde periode van 2024.

Hoewel de DIMP regelmatig aangeeft dat de dividendbelasting lastig te voorspellen is—omdat het uitkeren van dividend een beslissing is die volledig bij de ondernemer ligt—valt op dat de hoogste ontvangsten doorgaans in de maanden januari en december worden geregistreerd. Het blijft echter een uitdaging om de exacte hoogte van deze ontvangsten te voorspellen, aangezien de timing van dividenduitkeringen sterk afhankelijk is van individuele keuzes van ondernemers.

Zo werd in 2023 een piek in de ontvangsten waargenomen in november en december, die volledig betrekking had op dividenduitkeringen over datzelfde jaar. 2023 was inderdaad een winstgevend jaar voor veel grote ondernemingen. Hoewel 2024 eveneens een goed jaar was qua bedrijfsresultaten, werd er in dat jaar aanzienlijk minder dividend uitgekeerd. Een belangrijke factor die hierbij meespeelt, is de aanwezigheid van fiscale prikkels. In 2023 had een verlaagd tarief op de dividendbelasting aantoonbaar invloed op het besluit om dividend uit te keren.

Ondanks de hogere ontvangsten in het eerste kwartaal van 2025 ten opzichte van 2024, blijft er reden tot voorzichtigheid. Gezien het uitkeringsgedrag in 2024 en het ontbreken van tariefincentives in 2025, wordt overwogen om de begroting voor dividendbelasting neerwaarts bij te stellen.

De onderstaande grafiek toont de totale ontvangsten uit dividendbelasting over de jaren 2021 tot en met 2025.

Motorrijtuigbelasting

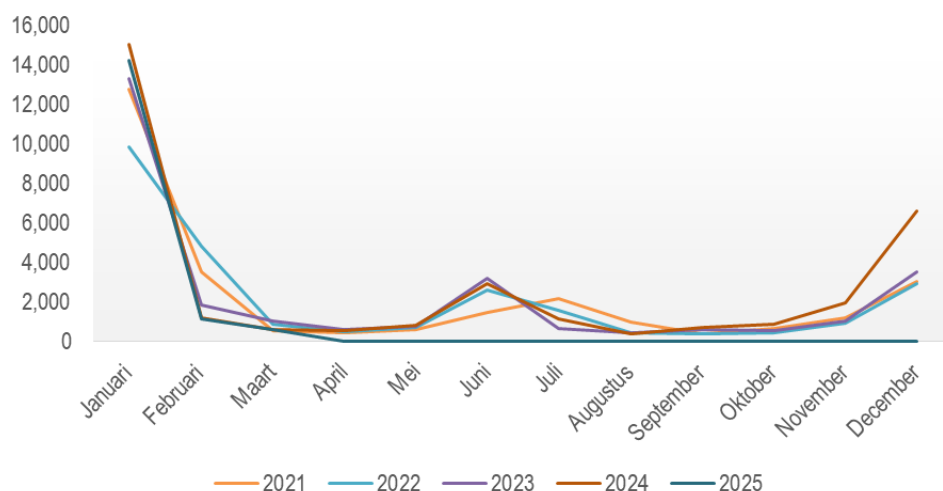
De ontvangsten uit de motorrijtuigbelasting bedroegen in het eerste kwartaal van 2025 Afl. 16,1 miljoen. Dit komt overeen met 57% van de voor het jaar begrote inkomsten uit deze bron en ligt 5% (Afl. 803 duizend) lager dan in dezelfde periode van 2024.

De motorrijtuigbelasting vertoont jaarlijks een vergelijkbaar patroon, met pieken in januari en juni. Deze zijn het gevolg van de uiterste betaaldatum voor dit belastingtype. Ook in december is doorgaans een stijging zichtbaar, doordat veel belastingplichtigen hun verplichtingen vroegtijdig willen nakomen om de drukte aan het begin van het jaar te vermijden.

Eind 2024 kondigde de DIMP de uitgifte van nieuwe kentekenplaten aan. Dit leidde ertoe dat een grotere groep belastingplichtigen eerder dan gebruikelijk hun motorrijtuigbelasting al in december 2024 betaalde, om als eersten in aanmerking te komen voor de nieuwe platen. Deze gedragsverandering wordt vaker waargenomen bij de introductie van nieuwe kentekenplaten.

Als gevolg hiervan is er in het eerste kwartaal van 2025 een lichte daling zichtbaar in de ontvangsten ten opzichte van dezelfde periode in 2024. Desondanks is er op dit moment geen aanleiding om de begroting voor deze inkomstenbron aan te passen.

De onderstaande grafiek toont de ontwikkeling van de motorrijtuigbelastingontvangsten over de jaren 2021 tot en met 2025.

Toelichting realisatie indirecte belastingen

bedragen x Afl. 1.000

Ontvangsten Departamento di Impuesto/Aduana	2025			2025	2024	Verschil	%	B2025	% behaald
	Januari	Februari	Maart						
B.B.O. / B.A.V.P.	30.816	25.874	24.855	81.545	75.239	6.307	8%	300.000	27%
B.B.V.	1.350	1.538	1.465	4.353	4.085	268	7%	16.000	27%
B.B.V.A.M.	3	1	1	4	6	-2	-	-	-
Toeristenheffing	8.974	10.156	9.713	28.843	25.433	3.410	13%	87.000	33%
Vergunningen	2.666	3.100	2.528	8.294	7.586	708	9%	26.000	32%
B.B.O. / B.A.V.P. (douane)	9.574	8.183	9.043	26.800	23.818	2.982	13%	105.000	26%
Invoerrechten	20.546	18.709	18.763	58.018	51.009	7.009	14%	235.000	25%
Accijns minerale oliën	6.810	6.342	6.211	19.363	18.699	664	4%	68.000	28%
Accijns gedestilleerd	3.661	2.749	3.617	10.027	8.422	1.605	19%	34.000	29%
Accijns bier	3.233	2.836	2.803	8.871	8.522	349	4%	33.000	27%
Accijns sigaretten	871	1.306	571	2.748	2.916	-168	-6%	12.000	23%
Dienstverlening IUD	224	175	175	573	520	53	10%	2.000	29%
Indirecte belastingen	88.727	80.969	79.744	249.440	226.255	23.185	10%	918.000	27%

Bron: Departamento di Impuesto en Departamento di Aduana

Vanaf 2025 wordt de toeristenheffing die door Departamento di Impuesto wordt ontvangen verantwoord onder de indirecte belastingen. Tot 2024 werd deze verantwoord onder de niet-belastingopbrengsten. De begroting 2025 dient hiervoor nog aangepast te worden.

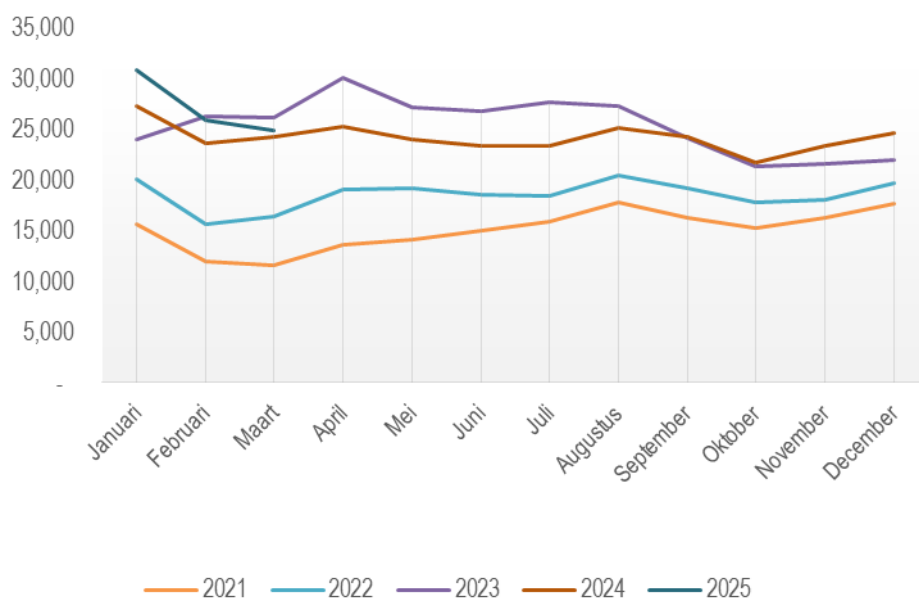
BBO/BAVP

De BBO/BAVP-ontvangsten over het eerste kwartaal van 2025 bedragen Afl. 81,5 miljoen. Dit vertegenwoordigt 27% van de voor het jaar begrote inkomsten uit deze bron en ligt 8% (Afl. 6,3 miljoen) hoger dan in dezelfde periode van 2024. De aanhoudende economische groei van het Land Aruba komt duidelijk tot uiting in deze stijgende trend in de BBO/BAVP-ontvangsten.

Daarnaast draagt een verbeterde naleving door eerder niet-geregistreerde ondernemers eveneens bij aan de toename van de ontvangsten. Ondernemers moeten geregistreerd zijn bij de DIMP om aanspraak te kunnen maken op aftrek van reeds aan de grens betaalde BBO. Deze positieve ontwikkeling is niet alleen zichtbaar in de cijfers van DIMP, maar ook in de ontvangsten van

de Douane (DAD). Voor een volledig beeld van de prestaties van de BBO/BAVP moeten de ontvangsten van beide instanties gezamenlijk worden geanalyseerd.

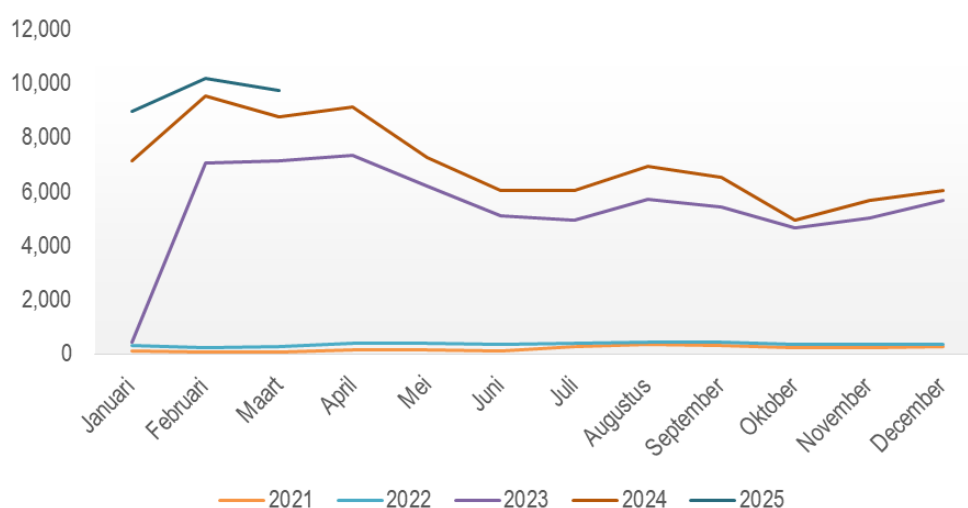
De onderstaande grafiek toont de totale BBO/BAVP-ontvangsten bij de DIMP over de jaren 2021 tot en met 2025

Toeristenheffing: Ontwikkelingen en Vooruitzichten

De ontvangsten uit de Toeristenheffing vertonen jaarlijks een gestage groei. Dankzij de herverdeling van deze ontvangsten tussen het Land Aruba, ATA en TPEF, in combinatie met een tariefsverhoging, is de bijdrage aan de overheidsinkomsten aanzienlijk toegenomen. Voor het eerste kwartaal van 2025 is er voor het Land Aruba een bedrag van Afl. 28,8 miljoen geïnd. Dit is 13% (Afl. 3,4 miljoen) meer dan in dezelfde periode van 2024 en vertegenwoordigt 33% van de totale begroting voor 2025.

Ondanks deze positieve ontwikkeling is het, gezien de huidige onzekerheden in de Verenigde Staten met betrekking tot het handels- en tarievenbeleid van president Trump, op dit moment niet raadzaam om de jaarbegroting naar boven bij te stellen. Na afloop van het tweede kwartaal zal opnieuw worden geëvalueerd of een aanpassing van de begroting voor de Toeristenheffing in 2025 gerechtvaardigd is.

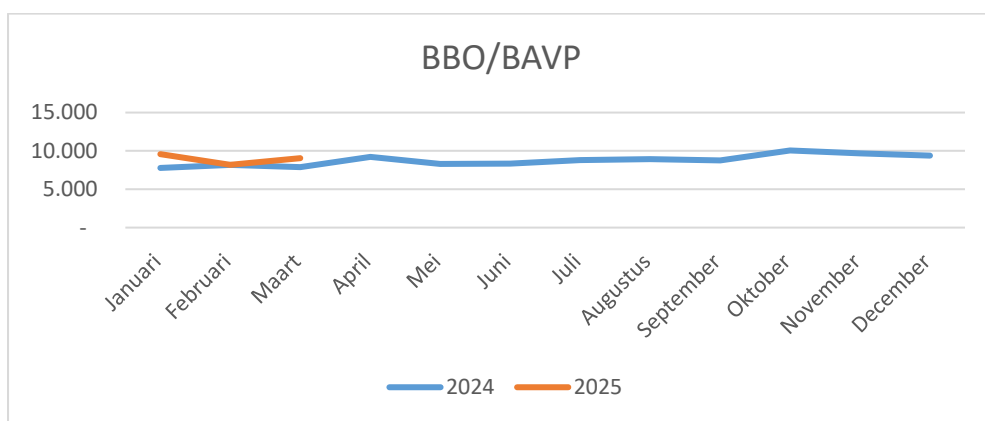

Toelichting Departamento di Aduana BBO/BAVP en BAZV aan de grens (exclusief restitutie)

Sinds de invoering van de BBO aan de grens op 1 augustus 2023 is er een duidelijke stijgende trend waar te nemen. In maart 2025 is er een totaalbedrag van Afl. 15,825 miljoen gerealiseerd, bestaande uit Afl. 9,043 miljoen (voor 2024: Afl. 7,866 miljoen) aan BBO/BAVP en Afl. 6,783 miljoen aan BAZV (voor 2024: Afl. 5,900 miljoen). Het cumulatieve gerealiseerde bedrag aan BBO/BAVP en BAZV tot en met maart 2025 bedraagt Afl. 46,902 miljoen (voor 2024: Afl. 41,683 miljoen), wat overeenkomt met 26% van de begrote ontvangsten, overschrijden echter de norm van 25%. Het is opmerkelijk dat de BBO/BAVP en BAZV in 2025 maandelijks een aanzienlijke stijging vertonen ten opzichte van 2024. Ook in vergelijking met de start van de BBO aan de grens in augustus 2023, waar het bedrag op Afl. 11,031 miljoen lag, is er sprake van een duidelijke toename.

De middelen tonen totaal een realisatie van 26% net 1% boven de gestelde norm van 25% van de begroting. Wat in vergelijking met voorgaande jaren een positieve ontwikkeling is.

Hieronder volgt een grafische weergave van de realisatie van de BBO/BAVP in de maand maart van 2025 (oranje) in vergelijking met maart 2024 (blauw) (*1.000).

Bron: Asycuda 2025, 2024

Invoerrechten

Het blijkt dat de inkomsten uit invoerrechten in het eerste kwartaal van 2025 een daling vertonen tot Afl. 58, 018 miljoen, in vergelijking met het vierde kwartaal van 2024, waar deze zich op Afl. 66, 404 miljoen bevonden.

Deze daling kan onder andere worden toegeschreven aan verschillende factoren. Deze factoren hebben vaak te maken met seizoensgebonden trends, economische veranderingen en andere invloeden die typisch zijn voor het einde van het jaar in vergelijking met het begin van het jaar in Aruba. Een toestroom van vakantiegangers, vooral tijdens de kerst en nieuwjaar periode kan de vraag naar geïmporteerde goederen zoals luxeproducten, elektronica, kleding en voedingsmiddelen toenemen. Een verandering in het consumptiegedrag aan het einde van het jaar, tijdens de feestdagen, stijgt vaak het consumentengedrag, wat kan leiden tot een toename van geïmporteerde goederen.

In het eerste kwartaal van het jaar vindt het carnaval seizoen op Aruba plaats. Bedrijven die goederen importeren voor verkoop aan het einde van 2024 en begin 2025 hebben de mogelijkheid om hun voorraden aan te vullen ter voorbereiding op de feestdagen en het carnaval seizoen. Dit zal resulteren in een aanzienlijke stijging van de import in het vierde kwartaal van 2024 in vergelijking met het eerste kwartaal van 2025.

Amerikaanse toeristen vormen de grootste toeristische markt voor Aruba. De sancties en het buitenlandse beleid van Donald Trump zouden echter een invloed kunnen uitoefenen op het toerisme in Aruba. Mocht de Amerikaanse economie verzwakken, dan kan dit resulteren in een afname van het aantal Amerikaanse bezoekers. Dit zou op zijn beurt directe gevolgen kunnen hebben voor de geïmporteerde goederen.

Het totaal gerealiseerde bedrag aan invoerrechten tot en met het eerste kwartaal van 2025 bedraagt Afl. 58,018 miljoen, wat neerkomt op 25% van de begroting. Dit ligt net op het beoogde doel van 25% voor 2025.

In het eerste kwartaal van 2025 was de totale realisatie 25%.

Accijns minerale oliën

Het middel Accijns op Minerale Oliën vertoont een daling in het eerste kwartaal van 2025 (Afl. 19,363 miljoen) vergeleken met het vierde kwartaal van 2024 (Afl. 20,061 miljoen). Wat opvalt en de aandacht heeft van de DAA, is dat ondanks de groeiende economie van Land Aruba, de vraag naar minerale olie en olieproducten stabiel blijft.

Het totaal gerealiseerde bedrag voor dit middel tot en met het eerste kwartaal van 2025 bedraagt Afl. 19,363 miljoen, wat neerkomt op 28% van de begroting. Dit ligt iets boven het doel van 25% voor de begroting van 2025. In het eerste kwartaal van 2024 was de totale realisatie 26%.

Accijns op gedestilleerd

Accijns op Gedestilleerd laat in het eerste kwartaal van 2025 (Afl. 10,027 miljoen) een daling zien ten opzichte van het vierde kwartaal van 2024 (Afl. 11,250 miljoen). Opvallend is dat de realisatie van dit middel in de laatste kwartaal een dalende trend toont vergeleken met de vorige kwartalen 2024.

Een mogelijke verklaring voor deze daling is dat bedrijven die goederen importeren voor verkoop aan het einde van 2024 en begin 2025 de mogelijkheid hebben om hun voorraden aan te vullen ter voorbereiding op de feestdagen, carnaval seizoen en het hoogseizoen voor toerisme in Aruba. Dit wijst op een seizoensgebonden vraag naar alcohol.

Het totaal gerealiseerde bedrag aan Accijns op Gedestilleerd tot en met het eerste kwartaal van 2025 bedraagt Afl. 10,027 miljoen. Dit komt overeen met 29% van de begroting. Dit resultaat is hoger dan het streefdoel van 25% voor de begroting van 2025. In het eerste kwartaal van 2024 was het gerealiseerde percentage 24%.

Accijns op bier

De accijns op bier vertoont in het eerste kwartaal van 2025 een toename, met een behaalde opbrengst van Afl. 8,871 miljoen in vergelijking met Afl. 8,306 miljoen in het vierde kwartaal van 2024.

Tot en met het eerste kwartaal van 2025 komt de totale opbrengst uit op Afl. 8,871 miljoen, wat overeenkomt met 27% van de begroting. Dit voldoet aan het streefdoel van 25% voor de begroting van 2025. Ter vergelijking, in het eerste kwartaal van 2024 was de totale opbrengst eveneens 27%.

Accijns op sigaretten

In het eerste kwartaal van 2025 is de accijns op sigaretten gestegen tot Afl. 2,748 miljoen, in vergelijking met Afl. 2,180 miljoen in het vierde kwartaal van 2024. Deze stijging kan deels worden verklaard door de aanzienlijke aankopen door fabrikanten in februari 2025 Afl. 1,306 miljoen.

De totale opbrengst van de accijns op sigaretten voor het eerste kwartaal van 2025 bedraagt Afl. 2,748 miljoen, wat neerkomt op 23% van de begrote bedragen. Dit is lager dan het beoogde percentage van 25% voor de begroting van 2025. In vergelijking met het eerste kwartaal van 2024 is de opbrengst zelfs met 6% toegenomen.

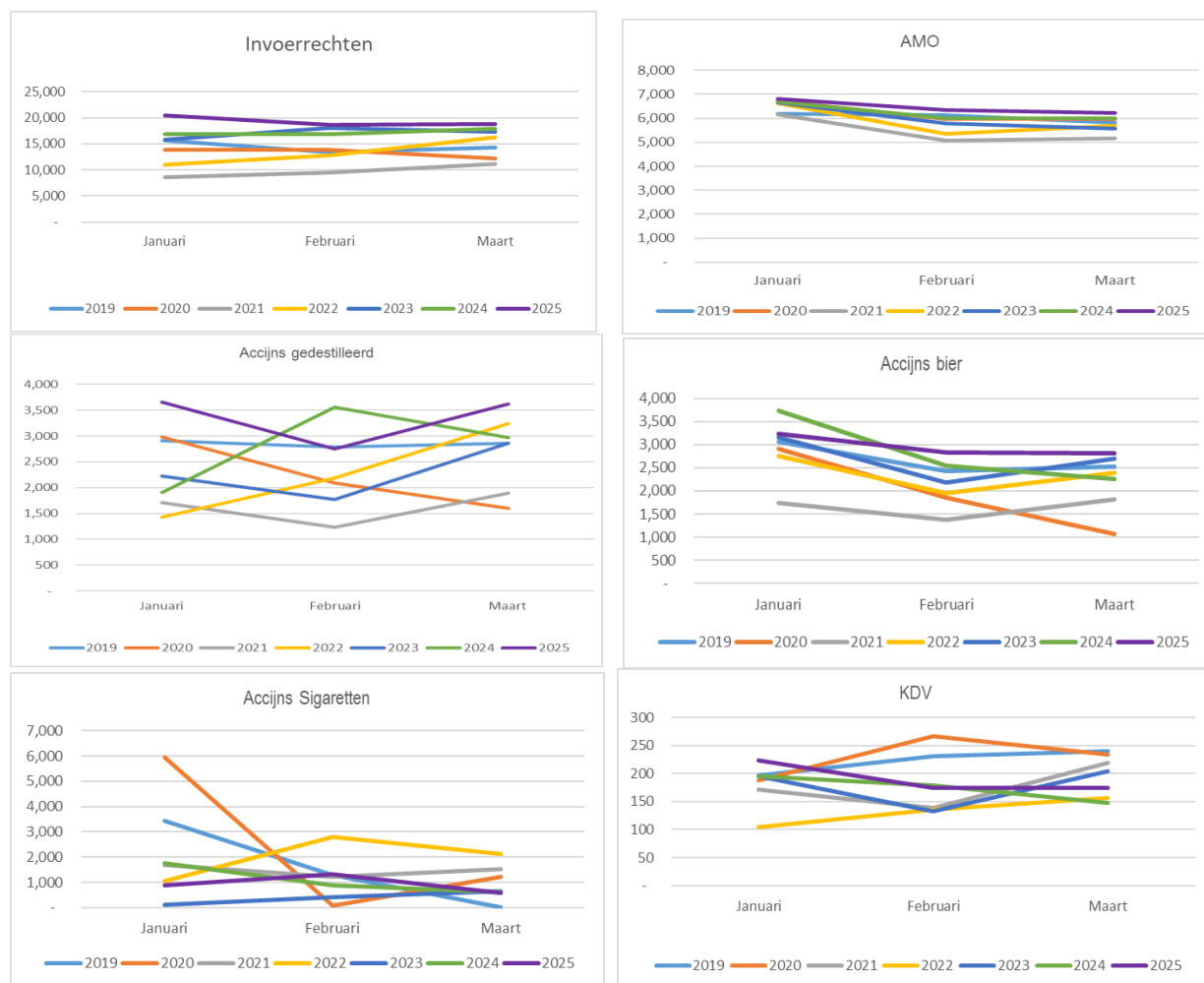
Dienstverlening IUD

In het eerste kwartaal van 2025 heeft de dienstverlening van IUD een stijging vertoond, met een opbrengst van Afl. 573 duizend in vergelijking met Afl. 569 duizend in het vierde kwartaal van 2024. Het is van belang om te benadrukken dat de processen en werkzaamheden van de DAA steeds verder worden gedigitaliseerd. Dit resulteert in een vermindering van de dienstverlening waarvoor kosten in rekening kunnen worden gebracht.

De DAA blijft echter extra aandacht besteden aan het innen van kosten voor dienstverlening. Dit wordt gedaan door indien mogelijk extra douaneambtenaren in te zetten, met als doel de achterstand in zowel de verwerking als het incasseren van kosten te verminderen. Deze inspanningen lijken ook het betalingsgedrag van sommige klanten, met name buitenlandse klanten, te hebben

verbeterd. Tot en met het eerste kwartaal van 2025 heeft de dienstverlening van IUD een totale realisatie van Afl. 573 miljoen behaald, wat neerkomt op 29% van de begroting. Dit percentage ligt boven het doel van 25% voor de begroting van 2025. Ter vergelijking, in het eerste kwartaal van 2024 was de totale opbrengst eveneens 29%.

De onderstaande grafieken tonen de realisatie per middelsoort (in duizenden) voor het eerste kwartaal van 2025, vergeleken met het eerste kwartaal van 2024 en met de jaren 2019-2023.

Bron: Asycuda 2019 - 2025

De totale realisatie van de middelen (exclusief transactieboetes, BBO/BAVP, en BAZV) tot en met het eerste kwartaal van 2025 bedraagt Afl. 99,949 miljoen (in 2024: Afl. 90,907 miljoen). Dit vertegenwoordigt 26% van de begroting en overschrijdt daarmee het doel van 25% voor de begroting van 2024 met 1%.

NADERE TOELICHTING OVERIGE MIDDELEN

Retributies, leges & rechten

De geraamde opbrengst voor openbaar vervoer is in het eerste kwartaal nagenoeg gerealiseerd. In werkelijkheid is Afl. 0,8 miljoen ontvangen.

De geraamde opbrengst voor keuringsleges Veterinaire dienst is voor 33% reeds gerealiseerd. De opbrengst over het eerste kwartaal is uitgekomen op Afl. 1,5 miljoen.

De opbrengst leges voor Immigratie en naturalisatie, welke door DIMAS wordt ontvangen bedraagt over dit kwartaal Afl. 1,3 miljoen. De begroting is daarmee voor 21% gerealiseerd.

Rechten, boeten & overig

De geraamd inkomsten van het casinowezen zijn Afl. 3,1 miljoen. In het eerste kwartaal is reeds Afl. 3,0 miljoen ontvangen.

De inkomsten vanuit de directie Scheepvaart zijn Afl. 0,5 miljoen. Daarmee is 50% van de begroting gerealiseerd.

De middelen vanuit de directie Telecommunicatie zijn Afl. 0,7 miljoen. Hiermee blijft de opbrengst achter bij de begroting. Er is slechts 5% van de begroting gerealiseerd.

In de begroting 2025 is uitgegaan van een dividenduitkering van AAA van Afl. 7,6 miljoen. In het eerste kwartaal is deze nog niet verantwoord.

Niet-belastingopbrengsten

Binnen deze middelensoort worden oa. de uitkeringen van de deelnemingen geraamd. In 2025 is Afl. 82,0 miljoen geraamd. Er is in het eerste kwartaal nog geen uitkering verantwoord.

De toeristenheffing die niet via DIMP wordt ontvangen bedraagt in het eerste kwartaal Afl. 1,5 miljoen. Geraamd is Afl. 3,8 miljoen. Onder deze middelensoort zijn ook de middelen van de Landspakketten verantwoord.

Overige ontvangsten

De deviezenprovisie over het eerste kwartaal is uitgekomen op Afl. 14,7 miljoen. Voor het jaar 2025 is Afl. 72 miljoen geraamd.

Kosten

De realisatie van de middelen per 31 maart 2025 in vergelijking met dezelfde periode in 2024 is als volgt:

(in Afl. 1.000)

Kosten	Realisatie t/m 31 mrt.2024	Realisatie t/m 31 mrt.2025	Begroting 2025	tov. real. 2024	tov. begr. 2025
Personeelslasten	111.359	121.904	509.352	109%	24%
Goederen en diensten	45.520	44.979	193.640	99%	23%
Rente	57.101	54.526	294.493	95%	19%
Subsidie	54.499	61.484	256.577	113%	24%
Overdrachten	37.587	42.724	228.708	114%	19%
Bijdragen & afschrijvingen	42.474	44.022	200.316	104%	22%
TOTAAL KOSTEN	348.540	369.639	1.683.086	106%	22%
Exploitatieresultaat	62.824	45.026	133.553	72%	34%

Personeelslasten

De totale personeelskosten, inclusief overwerkvergoedingen zijn voor het eerste kwartaal 2025 uitgekomen op Afl. 121,9 miljoen. Dit is ruim Afl. 10,5 miljoen hoger dan de kosten over dezelfde periode als in 2024.

Tabel 2.4: Ontwikkeling personeelsaantallen in FTE's

Deze tabel verschaft per kwartaal inzicht in het verloop van het aantal FTE's.

	1e kwartaal 2024	2e kwartaal 2024	3e kwartaal 2024	4e kwartaal 2024	1e kwartaal 2025
Ministerie	2024	2024	2024	2024	2025
Ministerie van AIOIRO	548	549	550	548	534
Ministerie van AEI	186	184	184	181	182
Ministerie van ECDO	110	109	107	105	108
Ministerie van FIC	577	584	586	586	589
Ministerie van JSZ	1476	1470	1440	1455	1464
Ministerie van OS	195	198	197	192	199
Ministerie van TINO	172	173	164	163	172
Ministerie van TV	167	168	174	172	176
Totaal	3431	3435	3402	3402	3424
Onderwijspersoneel	774	781	796	811	811
Kustwachtpersoneel	58	55	61	62	59

Het aantal FTE's is in het eerste kwartaal van 2025 per saldo met 22 toegenomen ten opzichte van het vierde kwartaal van 2024. Dit komt doordat de kabinetswisseling heeft plaatsgevonden nadat de payroll reeds was gegenereerd. Hierdoor zijn de ontslagen als gevolg van de kabinetswisseling nog niet zichtbaar in de cijfers.

Bron: Departamento Recurso Humano

Goederen en diensten

De uitgaven voor goederen en diensten zijn met Afl. 0,5 miljoen gedaald ten opzichte van dezelfde periode vorig jaar. Aan het einde van de eerste periode is 23% van het totale budget besteed.

Voorlopig kan worden geconcludeerd dat de uitgaven voor huur/lease van voertuigen (35%) en deskundig advies (67%) de grootste kostenposten vormen met de hoogste realisatiegraad binnen hun respectieve begrotingen.

Er zijn geen grotere afwijkingen te constateren

Rente

De rentelasten over het eerste kwartaal van 2025 bedragen Afl. 54,5 miljoen, wat een daling van Afl. 2,6 miljoen betekent ten opzichte van dezelfde periode in 2024. De betaalde rente op geldleningen van de Lokale Valuta (LV) bedraagt ruim Afl. 2,6 miljoen, terwijl de rente op geldleningen van de Vreemde Valuta (VV) ruim Afl. 31,8 miljoen bedraagt. Hiermee is respectievelijk 15% en 23% van de begroting gerealiseerd.

Subsidies

Onder subsidies zijn onder andere ook opgenomen de onderwijsvergoedingen voor de exploitatie en de salariskosten voor onderwijspersoneel.

Aan subsidies is in de eerste kwartaal van 2025 Afl. 7,0 miljoen meer betaald dan dezelfde periode in 2024. 25% van de begroting is in het eerste kwartaal betaald.

De uitsplitsing van de subsidie is als volgt.

Bijdragen x Afl.1000

	Realisatie 2025	Begroting 2025
Subsidie Bedrijf	2,743	10,588
Algemene Subsidie	16,131	65,725
Subs. Expl. Onderwijs	6,877	22,721
Subs. Sal. Kosten onderwijs	33,365	145,801
Projecten instellingen	2,368	11,742
TOTAAL	61,484	256,577

Overdrachten

De overdrachten zijn Afl. 5,1 miljoen hoger dan in dezelfde periode van vorig jaar. Tot nu toe is slechts 19% van de begroting gerealiseerd. De uitgaven voor de reparatietoelage (compensatie AOV/AWW) (16%), overige pensioenen (15%) en uitgaven aan het buitenland (15%) blijven iets achter ten opzichte van de begroting.

Bijdragen en afschrijvingen

De bijdragen en afschrijvingen zijn voorlopig uitgekomen op Afl. 44,0 miljoen, wat Afl. 1,5 miljoen hoger is dan op 31 maart 2024.

De grootste afwijking ten opzichte van de begroting betreft de post Reserves en Fondsen. Hieronder vallen onder andere de toeristenheffing van Afl. 3,8 miljoen, die nog niet is doorbetaald aan de Aruba Tourism Authority (S.G.) en een gereserveerd bedrag voor het Groeifonds van het Ministerie J&S van Afl. 5,0 miljoen dat tot op heden nog niet is besteed.

Daarnaast laten de Rekenkamer, de Ombudsman, de Raad van Advies, de Staten en de uitkeringen aan landsbedrijven een lage begrotingsuitputting zien, waarbij elk van deze instanties een realisatie van minder dan 20% heeft.

2.2. Toelichting op de kapitaaldienst per 31 maart 2025

Kapitaalrekening per 31 maart 2025

(in Afl. 1.000)

Kapitaal ontvangsten	Realisatie t/m 31 mrt.2024	Realisatie t/m 31 mrt.2025	Begroting 2025	tov. real. 2024	tov. begr. 2025
Verkoop onr. goederen & grond	2.002	73	-	4%	0%
Lokale Kredietaflossing	1.157	1.168	6.133	101%	19%
Vrijgekomen afschrijvingen	8.518	8.518	34.072	100%	25%
TOTAAL	11.677	9.758	40.205	84%	24%
Kapitaal uitgaven	Realisatie t/m 31 mrt.2024	Realisatie t/m 31 mrt.2025	Begroting 2025	tov. real. 2024	tov. begr. 2025
Investeringen	706	225	71.000	32%	0%
Vermogensoverdrachten	1.300	1.200	4.430	92%	27%
Lokale kredietverlening	2.725	3.199	20.000	117%	16%
TOTAAL	4.732	4.624	95.430	98%	5%
Netto resultaat kapitaaldienst	6.946	5.134	-55.225	74%	-9%

Bron: Directie Financiën

Toelichting

Lokale kredietaflossing

De aflossingen van studieleningen in het eerste kwartaal 2025 bedraagt is Afl. 1,2 miljoen en komt nagenoeg overeen met hetzelfde kwartaal van 2024. In de begroting was uitgegaan van een aflossing van Afl. 6,1 miljoen. Er is iets minder afgelost dan was begroot.

Vrijgekomen afschrijvingen

De realisatie van de afschrijvingskosten zijn geboekt als een schatting naar rato van de begroting 2024. De afschrijvingskosten in de exploitatierekening leiden niet tot uitgaven en worden als vrijval kapitaalontvangsten gecompenseerd in de kapitaaldienst.

Investeringen

In 2025 is een bedrag van Afl. 71,0 aan investeringen geraamd. De realisatie in het eerste kwartaal is zeer beperkt. Er is Afl. 0,2 miljoen geïnvesteerd. Deze lage uitputting is het gevolg van de late vaststelling van de begroting van 2025 eind maart van het lopend dienstjaar. Doch ook van de uitvoeringscomplexiteit van een aantal investeringsprojecten en hier en daar door uitvoeringscapaciteitsperikelen. De verwachting is dat in het najaar de begrotingsuitputting groter zal zijn.

Vermogensoverdrachten

Vermogensoverdrachten aan Post N.V., en Hoge Colleges van Staat zoals, de Staten en de Algemene Rekenkamer, worden op deze post begroot. De realisatie over het eerste kwartaal 2025 is nihil.

Lokale kredietverlening

In het eerste kwartaal van 2025 is Afl. 3,2 miljoen aan studieleningen verstrekt aan 419 studenten. Dit is Afl. 0,5 miljoen meer dan dezelfde periode vorig jaar. In de begroting is uitgegaan van een verstrekking van Afl. 20 miljoen. Daarnaast is de 1^e tranche (25% van de raming) betaald aan Post N.V. voor de dekking van het liquiditeitstekort. De raming bedraagt Afl. 3,8 miljoen.

3. Financiering en schuldbeheer

Land Aruba zal dit jaar Afl. 534 miljoen aan leningen terugbetalen. Dit bedrag bestaat uit Afl. 206 miljoen en Afl. 328 miljoen aan respectievelijk binnen- en buitenlandse leningen. Land zal naar schatting circa Afl. 78.3 miljoen met eigen middelen (begrotingsoverschot) terugbetalen.

AFLOSSINGEN 2025

	in AFL.	
Binnenland	206,175,667	39%
Buitenland	327,680,869	61%
Totaal	533,856,536	100%
-/- Surplus est.	78,328,000	
FIN BEH 2025	455,528,536	

Conform de financieringsstaat van de begroting van Land Aruba voor dienstjaar 2025 is de minister belast met financiën gemachtigd om de financieringsbehoefte van Afl. 455,5 miljoen te financieren¹.

FINANCIERINGSBEHOEFTE EN -SALDO (in AFL. 1000)

	Saldo/behoefte
Financieringssaldo	78,328
Aflossingen	(533,857)
Financieringsbehoefte [art. 2]	(455,529)
Financieringssaldo uitgedrukt in BBP%	1.1%

BBP 2025: AFL 7352.00 miljoen cf. Outlook DEZHI december 2024

De minister belast met financiën heet mede na afstemming met de Centrale Bank van Aruba ingestemd met onderstaande financieringsplan. Dit plan is volledig gebaseerd op commerciële leningen zonder eventuele financieringsafspraken met Nederland.

bedragen x Afl. 1,0 miljoen

KAPITAALKMARKT 2025			
Lening	Markt	Aflossing	Financiering
LNS 2025.01	BINNEN	206,0	100,0
LNS 2025.02	BINNEN	-	65,0
LNS 2025.03	BUITEN	328,0	270,0
LNS 2025.04	BINNEN	-	21,0
Totaal		534,0	456,0
Financieringssaldo Land		78,3	
Financieringsbehoefte		455,7	456,0
BUITEN in USD miljoen			150,0

¹ AB 2025 no.7. LVO van 31 maart 2025 tot vaststelling van de begrotingen van de ministeries van het Land voor dienstjaar 2025 (Landsbegroting 2025).

Tabel 3.1: Schuldendienst 2025 bedragen x Afl. 1,0 miljoen

Aflossingen. Prognose 2025 onderverdeeld naar binnen/buitenland*

	K1	K2	K3	K4	TOTAAL
Binnenland	1,5	81,5	21,6	101,6	206,2
Buitenland	52,4	44,3	140,8	90,1	327,7
Totale aflossingen	53,9	125,9	162,4	191,7	533,9

* Aflossingen is exclusief schatkistpapier

Rente. Prognose 2025 onderverdeeld naar binnen/buitenland

	K1	K2	K3	K4	TOTAAL
Binnenland	23,0	52,1	42,1	34,4	151,6
Buitenland	33,0	16,9	29,8	65,7	145,4
Totale rente	56,0	69,1	71,9	100,1	297,0

* Rente is inclusief schatkistpapier

Prognose van aflossing en rente jaar 2025

	K1	K2	K3	K4	TOTAAL
Aflossingen	53,9	125,9	162,4	191,7	533,9
Rente	56,0	69,1	71,9	100,1	297,0
Totaal S/D	109,9	194,9	234,2	291,8	830,8

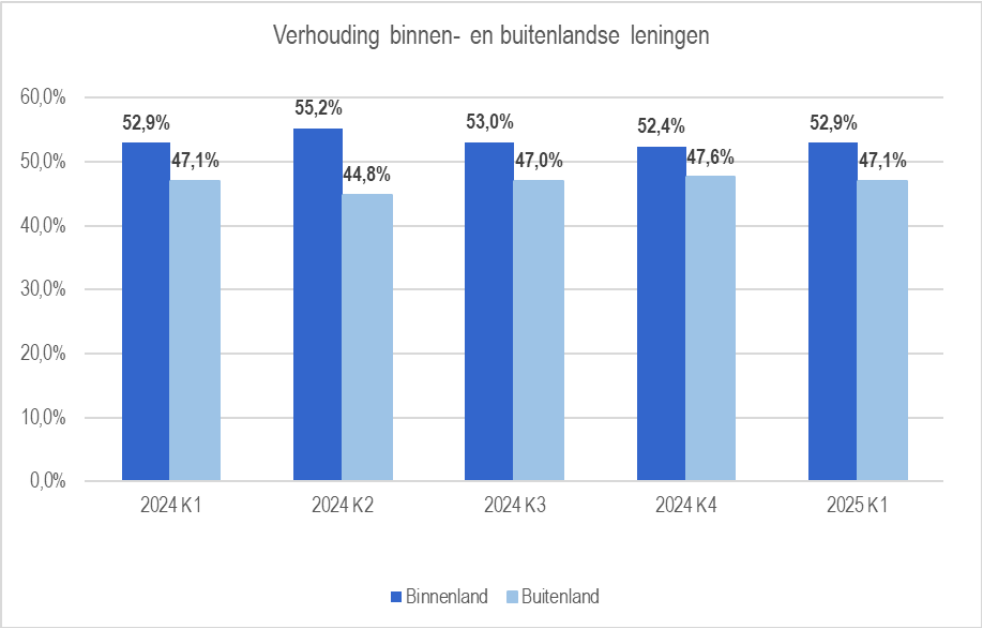
Schuldendienst 2025 Realisatie

	K1	K2	K3	K4	TOTAAL
Aflossingen	53,8				53,8
Rente	54,5				54,5
Totaal S/D	108,3	-	-	-	108,3

* Aflossingen is exclusief schatkistpapier

Bron: Directie Financiën

Grafiek 3.1: Verhouding binnen- en buitenlandse leningen

Tabel 3.2: Schuldontwikkeling per kwartaal

bedragen x Afl. 1,0 miljoen

	2024 K1	2024 K2	2024 K3	2024 K4	2025 K1
Binnenlandse leningen					
Staatsobligaties	2.311,6	2.471,6	2.442,1	2.341,8	2.341,8
Onderhandse leningen	257,5	229,2	229,2	229,2	229,2
Overige leningen	219,8	218,4	216,9	154,1	152,6
	2.788,9	2.919,1	2.888,2	2.725,1	2.723,6
Buitenlandse leningen					
Leningen N.I.O.	3,2	1,6	1,6	1,6	1,6
Leningen Rijksbegroting	1.438,9	1.438,9	1.438,9	1.392,9	1.392,9
Overige leningen EUR	4,2	3,9	4,1	3,6	3,7
Buitenlandse leningen USD	1.033,0	929,5	1.119,3	1.075,2	1.022,9
	2.479,3	2.374,0	2.563,9	2.473,3	2.421,1
Totaal schulden leningen	5.268,2	5.293,1	5.452,1	5.198,4	5.144,7
% BBP	74,5%	74,8%	77,1%	73,5%	70,0%
BBP	7.076,0	7.076,0	7.076,0	7.076,0	7.352,0

Tabel 3.3: Kortlopend Schulden (UFR)

bedragen x Afl. 1,0 miljoen

	2024 K1	2024 K2	2024 K3	2024 K4	2025 K1
Crediteuren					
Kortlopende schulden - Binnenland	106,3	89,8	67,4	59,1	82,4
Kortlopende schulden - Buitenland	0,7	3,5	1,6	1,0	2,3
	107,1	93,3	69,0	60,1	84,7
Andere Verplichtingen					
Promessen en kasgeldlening	56,3	56,3	42,3	-	-
Extracomptabele schulden - Lease	7,5	7,3	7,1	6,8	6,6
	63,8	63,6	49,3	6,8	6,6
Totaal kortlopende schulden (UFR)	170,9	156,9	118,4	66,9	91,3

Tabel 3.4: Toelichting

bedragen x Afl. 1,0 miljoen

Instrument	Afl.	Toelichting
	5.198,4	Totaal schulden leningen
	<u>66,9</u>	Totaal kortlopende schulden (UFR)
	5.265,3	Totaal Schulden en Crediteuren 2024 K4
Overige leningen	(1,5)	(1,5) 090-2004-05 6,700% 2004-2039 APFA
Overige leningen EUR	0,4	0,4 Koersschommeling
Buitenlandse leningen USD	(52,3)	(30,5) 138-2013-04 4,500% 2013-2025 CS+ (19,1) 154-2015-04 4,500% 2015-2022 CS+ (2,7) 167-2018-05 5,750 % 2018-2028 RBC
Kortlopende schulden	24,3	24,3 Toename (handels-)crediteuren
Promessen	-	- schatkispromessen
Extracompt.schulden - Lease	(0,2)	(0,2) Betalingen lease
	(29,4)	Afname in leningen en crediteuren
	5.235,9	Totaal Schulden en Crediteuren 2025 K1

Bron: Directie Financiën

Noot: Toelichting op tabel 3.2. schuldontwikkeling per kwartaal

4. Liquiditeitsoverzicht

Tabel 4.1: Liquiditeitsrealisatie en -prognose 2025

2025	JAN	FEB	MAR	APR	MEI	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
<i>in Afl. miljoen</i>	<i>real</i>	<i>real</i>	<i>real</i>									
1. Ontvangsten												
1. Directe belastingen	64,5	29,5	28,1	37,9	129,3	59,8	53,4	31,4	34,3	34,3	47,9	77,0
2. Indirecte belastingen	79,8	70,8	70,0	67,7	68,8	68,8	67,7	65,7	66,2	64,3	69,2	72,1
3. Niet-belastingontvangsten	13,3	12,5	12,0	3,5	10,3	26,9	40,1	21,0	21,5	17,7	15,1	15,5
4. Overige ontvangsten	16,0	11,9	5,2	6,0	9,4	10,4	11,6	12,7	19,8	12,9	12,9	20,2
TOTAAL:	173,6	124,6	115,4	115,1	217,7	165,9	172,8	130,8	141,7	129,2	145,0	184,8
2. Uitgaven												
1. Salarissen	39,6	29,7	29,9	30,2	33,2	45,5	34,1	38,8	29,7	29,1	36,0	30,0
2. Werkgevers bijdrage	8,7	8,7	8,7	8,6	8,7	8,7	8,9	8,9	8,2	8,7	7,9	9,0
3. Salaris subsidie	10,1	11,4	11,8	9,8	14,8	10,5	10,6	14,5	9,4	10,6	14,5	16,7
4. Goederen en diensten	21,6	18,6	19,5	31,8	20,7	19,3	20,3	22,8	4,0	9,6	3,8	6,0
5. Rente	8,2	34,0	12,6	9,8	14,2	55,5	16,3	19,0	26,2	57,7	26,4	16,0
7. Investerings	0,9	0,4	1,1	0,8	7,7	6,8	9,2	7,3	8,7	10,5	8,7	10,5
<i>w.v. investeringen uit voorgaande jaren</i>	<i>0,8</i>	<i>0,1</i>	<i>0,9</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>
<i>w.v. vervangingsinvesteringen</i>	<i>-</i>	<i>0,3</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>
<i>w.v. investeringen i.k.v. hervormingen</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>
<i>w.v. overige</i>	<i>0,0</i>	<i>-</i>	<i>0,2</i>	<i>0,8</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>
8. Verrek., uitk. en bijdragen	10,5	-	-	6,3	22,5	20,6	26,3	20,6	22,5	26,3	22,5	22,5
<i>w.v. WvB/GC</i>	<i>10,5</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>6,3</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>
<i>w.v. AZV</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>
<i>w.v. Landsbedrijven</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>
9. Overdrachten en subsidies	37,0	15,5	30,4	18,5	36,3	29,7	23,1	24,3	27,3	34,4	21,0	47,5
10. Items n.i.e.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
TOTAAL:	136,5	118,3	114,0	115,7	158,1	196,6	148,7	156,1	136,0	186,9	140,8	158,1
3. Leningen minus terugbetalingen												
1. Leningen	2,1	1,0	0,1	0,1	0,4	0,4	3,4	2,3	2,5	3,0	2,2	2,5
2. Aflossingen	0,4	0,3	0,5	-1,3	-0,9	-0,9	2,1	1,0	1,2	1,7	0,9	1,2
TOTAAL:	1,7	0,7	-0,4	1,5	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3
4. Netto buitenlands financiering												
1.1. Leningen buitenland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1.2. Lening NL begrotingssteun	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2. Aflossingen buitenland	-	19,1	33,2	0,2	0,0	44,2	0,0	138,0	2,7	46,0	0,0	44,1
TOTAAL:	-	-19,1	-33,2	-0,2	0,0	-44,2	0,0	-138,0	-2,7	-46,0	0,0	-44,1
5. Netto binnenlands financiering												
1. Leningen binnenland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2. Aflossingen binnenland	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	80,5	20,5	0,5	0,5	0,5	100,5	0,5
TOTAAL:	-0,5	-0,5	-0,5	-0,5	-0,5	-80,5	-20,5	-0,5	-0,5	-0,5	-100,5	-0,5
6. Netto Schatkistpapier												
1. Uitgifte	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2. Aflossing	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
TOTAAL:	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Beginsaldo	16,6	51,5	37,6	5,7	2,8	60,7	-96,0	-93,7	-258,8	-257,6	-363,1	-460,8
Mutaties	34,9	-13,9	-31,9	-2,8	57,8	-156,7	2,3	-165,1	1,2	-105,5	-97,7	-19,3
Eindsaldo	51,5	37,6	5,7	2,8	60,7	-96,0	-93,7	-258,8	-257,6	-363,1	-460,8	-480,1
<i>voorlopige cijfers</i>												

5. Collectieve Sector

Aan de Staatssecretaris van Koninkrijksrelaties en Digitalisering is bij brief van 31 januari 2022 voorgesteld om dezelfde samenstelling van de collectieve sector als in de periodes van 2017-2018 en 2019-2021 te hanteren voor de jaren 2022-2023. Op 21 maart 2023 is de Staatssecretaris akkoord gegaan met het voorstel van Aruba voor het jaar 2022. Voor 2023 en verder wil de Staatssecretaris nieuwe werkafspraken maken om CBS Nederland gedurende het gehele traject te betrekken. In afwachting van de samenstelling van de collectieve sector voor de jaren 2023-2025 zal voorlopig in onderhavig document de navolgende instellingen tot de collectieve sector behoren:

- Land Aruba
- Uitvoeringsorgaan Algemene Ziektekostenverzekering (AZV)
- Sociale Verzekeringsbank (SVB)
- Aruba Tourism Authority (ATA)
- Servicio di Limpieza di Aruba (Serlimar)
- Stichting Education Profesional Basico (SEPB)
- Universiteit van Aruba (UA)

Onderstaande tabel presenteert de voorlopige opbrengsten, kosten en het operationeel resultaat per 31 maart 2025 van de collectieve sector van Aruba.

Tabel 5.1: Exploitatieresultaat collectieve sector per 31 maart 2025

bedragen x Afl. 1.000

	Opbrengsten	Kosten	Resultaat	Projectie
	t/m 31 maart 2025	t/m 31 maart 2025	t/m 31 maart 2025	voor het jaar
LAND ARUBA	414.665	369.639	45.026	133.553
AZV	152.788	133.865	18.923	71.440
SVB	123.431	99.689	23.743	57.160
ATA	46.722	18.031	28.691	9.466
SERLIMAR	8.186	7.751	435	1.741
SEPB	6.349	6.112	237	237
UA	3.790	4.467	-676	758
Consolidatieverschil	-5.492	-6.267	776	-18.000
Totaal	750.441	633.286	117.155	256.355

Toelichting op de grafiek

Het Land streeft ernaar om de informatieoverdracht inzake de kwartaalrapportages beter te stroomlijnen. De eerste stap daarin, betreft een verbeterde toelichting van de entiteiten AZV, SVB en ATA. De overige entiteiten behorend tot de collectieve sector zijn aangeschreven om ook nader toelichting te geven aan hun voorlopige resultaten. Echter, hebben deze entiteiten voor in deze UR-editie (nog) niet in de benodigde toelichting voorzien.

AZV

De laatste stand van zaken met betrekking tot het meerjarig financieel kader van de AZV wordt in bijlage I van deze rapportage toegelicht.

SVB

Het exploitatieresultaat van het AOV-fonds vertoont voor het eerste kwartaal van 2025 voorlopig een overschot van Afl. 18,2 miljoen. Conform informatie van de DIMP is in januari 2025 een bedrag van 33,0 miljoen aan AOV/AWW- premies geïnd. Het ontvangstenrapport van DIMP over de maanden februari en maart 2025 is op het moment van het afsluiten van dit rapport nog niet ontvangen door de SVB waardoor voor deze periodes is uitgegaan van de begrote premies voor het jaar 2025. De administratiekosten worden opgenomen conform de door het administratiefonds doorbelaste kosten voor het jaar 2025.

Voor het eerste kwartaal van 2025 vertoont het exploitatieresultaat voor het AWW-fonds voorlopig een overschot van Afl. 1,5 miljoen. De uitkeringskosten zijn afhankelijk van de instroom of uitstroom van pensioengerechtigden, waaronder weduwen die de AOV-pensioenleeftijd hebben bereikt en wezen die de leeftijd van 25 hebben bereikt of geen schoolverklaring hebben ingediend. De administratiekosten worden opgenomen conform het administratiefonds doorbelaste kosten 2025.

Voor het eerste kwartaal van 2025 vertoont het exploitatieresultaat van het Ziektefonds voorlopig een overschot van Afl. 1,2 miljoen. De premieopbrengsten vertonen een stijging van Afl. 0,3 miljoen t.o.v. eenzelfde periode van het voorgaande jaar. Aan de kostenkant vertonen de ziekengelden een toename van Afl. 0,6 miljoen t.o.v. eenzelfde periode van het voorgaande jaar. De administratiekosten worden opgenomen conform het administratiefonds doorbelaste kosten 2025.

Voor het eerste kwartaal van 2025 vertoont het exploitatieresultaat van het Ongevallenfonds voorlopig een overschot van Afl. 1,5 miljoen. De premieopbrengsten vertonen een stijging van Afl. 0,1 miljoen t.o.v. van eenzelfde periode van het voorgaande jaar. De administratiekosten worden opgenomen conform het administratiefonds doorbelaste kosten 2025.

Voor het eerste kwartaal van 2025 toont het voorlopige exploitatieresultaat van het Cessantiafonds een overschot van Afl. 1,3 miljoen. De cessantia-bijdragen van werkgevers bedragen Afl. 1,8 miljoen, en de totale opbrengsten bedragen Afl. 2,1 miljoen voor deze verslagperiode. Aan de kostenkant zijn de cessantia-uitkeringen (inclusief de sociale lasten) uitgekomen op Afl. 0,6 miljoen voor het eerste kwartaal van 2025. De totale kosten bedragen Afl. 0,7 miljoen, wat een toename is van Afl. 0,6 miljoen t.o.v. eenzelfde periode van het voorgaande jaar. De administratiekosten worden opgenomen conform het administratiefonds doorbelaste kosten 2025.

ATA

Opbrengsten

De totale toeristenheffing is Afl. 2.3 miljoen hoger dan de begroting. Deze stijging wordt toegeschreven aan een hogere RevPAR van 7,0% in vergelijking met dezelfde periode in 2024. Let wel dat voor het financiële verslag van Caft Q1 de daadwerkelijk geïnde toeristenheffing voor februari en maart nog niet is gerapporteerd door DIMP. De cijfers voor Q1 bevatten dus een geschatte hoeveelheid voor die maanden.

De reispromotieheffing ligt iets boven de budgetprognoses, gedreven door een stijging van 0,5% in het aantal bezoekers in het eerste kwartaal. De overige inkomsten betreft rente die is ontvangen op termijndeposito's en spaarrekeningen.

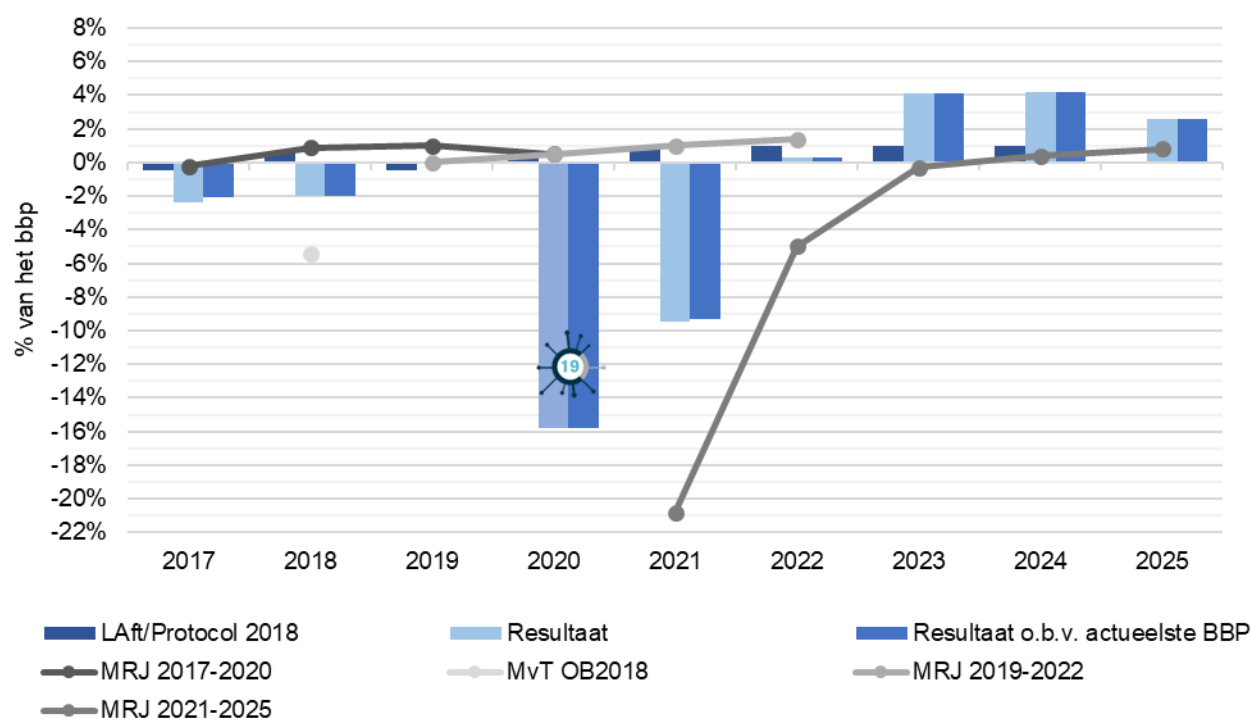
Kosten

De marketinguitgaven liggen 38% onder het budget onder andere te wijten aan vertragingen of uitstel van geplande activiteiten en projecten. In het bijzonder doordat verschillende lokale initiatieven afhankelijk zijn van de uitvoering door overheidsdiensten. Bovendien zijn sommige facturen voor reeds geleverde diensten nog niet ontvangen. De operationele kosten van liggen 23% onder het budget. Dit is voornamelijk te wijten aan een aantal openstaande FTE-posities, vertragingen in het kantooronderhoudsproject als gevolg van beperkte beschikbaarheid van middelen door de aannemer en facturen die nog pending zijn voor reeds geleverde diensten.

Overige entiteiten

Dit onderdeel zal geactualiseerd worden, zodra de overige aangeschreven entiteiten in de benodigde en aangevraagde toelichting voorzien. Tot nu toe hebben zij het verzoek van het Land in deze onvoldoende opgevolgd.

Grafiek 5.2: Financieringssaldo collectieve sector 2017-2025

Bron: Resultaat Jaarrekeningen 2017-2020, Uitvoeringsrapportages KW4 2021-2024 en de vastgestelde begroting 2025..

Toelichting op grafiek

In grafiek 5.2 wordt het financieringssaldo van de collectieve sector van de afgelopen jaren weergegeven. Ter vergelijking worden ook de begrotingsnormen uit de LAft en het protocol tussen Aruba en Nederland van 2018 en de ontwikkelingspaden van vorige Meer-jarenkaders (MRJ) gepresenteerd. In 2017 en 2018 werden de begrotingsnormen evenals het ontwikkelingsplan conform de MRJ 2017-2020 niet behaald. Het jaar 2019 laat een duidelijke omwenteling zien: met een gerealiseerde overschot van +0,7% werd ruimschoots voldaan aan de begrotingsnorm (-0,5%) en de MRJ 2019-2022 (0,0%). De verwachte ontwikkeling conform de MRJ 2019-2022 voor de dienstjaren 2020, 2021 en 2022 werd niet gehaald door de impact van de covid-19 pandemie op de economie en overheidsfinanciën. Ergo: in alle drie jaren is beroep gedaan op art 23 LAft.

Tabel 5.3: Schuldquote collectieve sector 2025

bedragen x Afl. 1,0 miljoen

Collectieve Sector	2024 K2	2024 K3	2024 K4	2025 K1
Leningen Land	5.225,6	5.385,2	5.129,1	5.073,3
Leningen Collectieve sector (SVB)	67,5	66,9	69,3	71,4
Totaal leningen Land	5.293,1	5.452,1	5.198,4	5.144,7
% BBP	71,5%	73,6%	73,5%	70,0%
BBP	7.408,0	7.408,0	7.076,0	7.352,0

Bron: Collectieve Sector

6. Ontwikkeling personeelsnorm

Ontwikkeling Public Wage Bill 2025				
Bruto Binnenlands Product (BBP) ¹		Afl. 7.352.000		
Personeelslastennorm (maximaal 10%) ²		Afl. 735.200		
Personeelslasten (YTD)		Afl. 157.432	2,14%	
		Q1 2025	Q2 2025	Q3 2025
Personeelslasten (ruime definitie) ³		Afl. 157.432	Afl.	Afl.
Werknemers en gewezen werknemers		Afl. 156.223	Afl.	Afl.
Land Aruba (Payroll 1 en 17)		Afl. 98.267		
VUT-uitkeringsgerechtigden (Payroll 2)		Afl. 3.812		
Dienst Publieke Scholen (Payroll 3)		Afl. 20.855		
Dienst Openbare Werken (Payroll 4)		Afl. 3.536		
Stichting Educacion Profesional Basico (Payroll 6)		Afl. 5.311		
Stichting Protestants Christelijk Onderwijs Aruba (Payroll 7)		Afl. 2.575		
Stichting Voortgezet Onderwijs Aruba (Payroll 8)		Afl. 3.131		
Stichting Katholiek Onderwijs Aruba (Payroll 9)		Afl. 17.258		
Staten van Aruba (Payroll 13)		Afl. 891		
Vaste Colleges van Advies (Payroll 16)		Afl. 224		
Overbruggingsuitkeringen gewezen ambtsdragers (Payroll 19)		Afl. 362		
Directe externe inhuur		Afl. 1.209	Afl.	Afl.
Invallers en oproepkrachten (Payrolls 20 en 21)		Afl. 343		
Dienstverleners (Payroll 23)		Afl. 866		

¹ Economic Outlook 2024-2026 (DEZH), December 2024
² Landsverordening Aruba Tijdelijk Financieel Toezicht (opname nieuwe begrotingsnormen)
³ Als kanttekening wordt geplaatst dat bepaalde kosten (nog) niet op kwartaalbasis gerapporteerd kunnen worden, zoals de tegemoetkoming in de ziektekosten bekend als A
* bedragen zijn in duizenden (x 1000)
bron: Payroll Systeem Aruba (PSA)

Toelichting

In het onderhavige overzicht wordt de realisatie van de personeelslasten over het jaar 2025 weergegeven, uitgesplitst naar de betrokken payrollbedrijven. In de Economic Outlook 2024-2026 van december 2024 is de projectie van het bruto binnenlands product (BBP) voor 2025 bijgesteld naar Afl. 7.352 miljoen. Dit betekent een toename ten opzichte van 2024 van Afl. 276 miljoen.

De public wage bill voor het eerste kwartaal van 2025 bedraagt 2,14%. Bij extrapolatie van dit percentage naar het volledige jaar, en met inachtneming van kosten die niet per kwartaal tot uiting komen, zal het Land naar verwachting uitkomen op 6,6% en daarmee voldoen aan de personeelslastennorm zoals vastgelegd in de Landsverordening Aruba tijdelijk financieel toezicht (LAft), laatstelijk gewijzigd.

Het is echter van belang om op te merken dat een (lichte) stijging van de public wage bill wordt verwacht, als gevolg van het volledige effect van de toegekende indexerings met ingang van 1 juli 2024 en 1 januari 2025.

Tabel 1: vergelijking tussen de realisatie van Q1 2024 en Q1 2025*bedragen x Afl. 1.000*

	2024-Q1	2025-Q1	Mutatie
4100	88.120	96.713	8.593
4101 Salarissen en toelagen	80.507	89.045	8.538
4102 Overwerkvergoedingen	6.981	6.756	-225
4103 Kindertoelage	410	460	50
4104 Vakantie-uitkering	195	410	215
4105 Vergoedingen e.d.	27	42	15
4200	23.249	25.352	2.103
4201 Toeslag AOV/AWW	8.490	8.966	476
4204 Bijdrage APFA	7.541	8.752	1.211
4206 Bijdrage AZV	7.218	7.634	416
Personeelskosten in enge zin	111.369	122.065	10.696

Bron: PSA

De stijging van de personeelskosten in het eerste kwartaal van 2025 ten opzichte van hetzelfde kwartaal in 2024 houdt voornamelijk verband met de toegekende indexeringen per 1 juli 2024 en 1 januari 2025.

1. Beperking indienstneming

In het eerste kwartaal van 2025 zijn er in totaal 65 overheidswerknemers in dienst genomen bij de verschillende overheidsorganisaties.

2. Aflopende contracten

Het Departamento Recurso Humano (DRH) analyseert elk kwartaal de contracten die van rechtswege zullen aflopen. Op basis van deze analyse worden de benodigde besluiten in de ministerraad genomen. In de periode van januari tot en met maart 2025 zijn, op grond van deze besluiten, 103 contracten van rechtswege beëindigd of opgezegd. Echter, de voornaamste reden hiervoor in dit kwartaal is dat, in verband met de kabinetswisseling, de arbeidsovereenkomsten van het bureaupersoneel van rechtswege zijn beëindigd.

3. Elimineren van automatisme in periodieken en bevordering

Conform de uitvoeringsagenda van het Landspakket is in 2023 het prestatie-managementsysteem geïntroduceerd. De gekwantificeerde gevolgen van deze maatregel zijn echter helaas nog niet vast te stellen, aangezien hiervoor nog geen registratiesysteem beschikbaar is.

4. Verlaging overwerkkosten

Met dit instrument dient gewaarborgd te worden dat de uitbetalingen aan overwerkvergoeding begrensd wordt. Uit de monitoring is gebleken dat de realisatie van het uitbetaalde overwerk in het eerste kwartaal van 2025 met Afl. 225.223 is gedaald ten opzichte van dezelfde periode in 2024.

5. Openstelling VUT-regeling

In het eerste kwartaal van 2025 hebben 20 overheidswerknemers gebruik gemaakt van de vorige VUT-regeling.

6. Gepensioneerden met limitatief vervulling vacature

Gedurende het eerste kwartaal van 2025 hebben 15 ambtenaren de pensioengerechtigde leeftijd bereikt.

7. Uitstroom overige redenen bevorderen

In het eerste kwartaal hebben er 31 overheidswerknemers wegens overige redenen de overheidsdienst verlaten. Hieronder volgt een overzicht van de uitstroom wegens overige redenen.

Tabel 2: uitstroom overige redenen

Omschrijving uitstroom	Bezetting
Ontslag op eigen verzoek	19
Overlijden	1
Disciplinair ontslag	4
Overige redenen	7
Totaal:	31

Bron: PSA

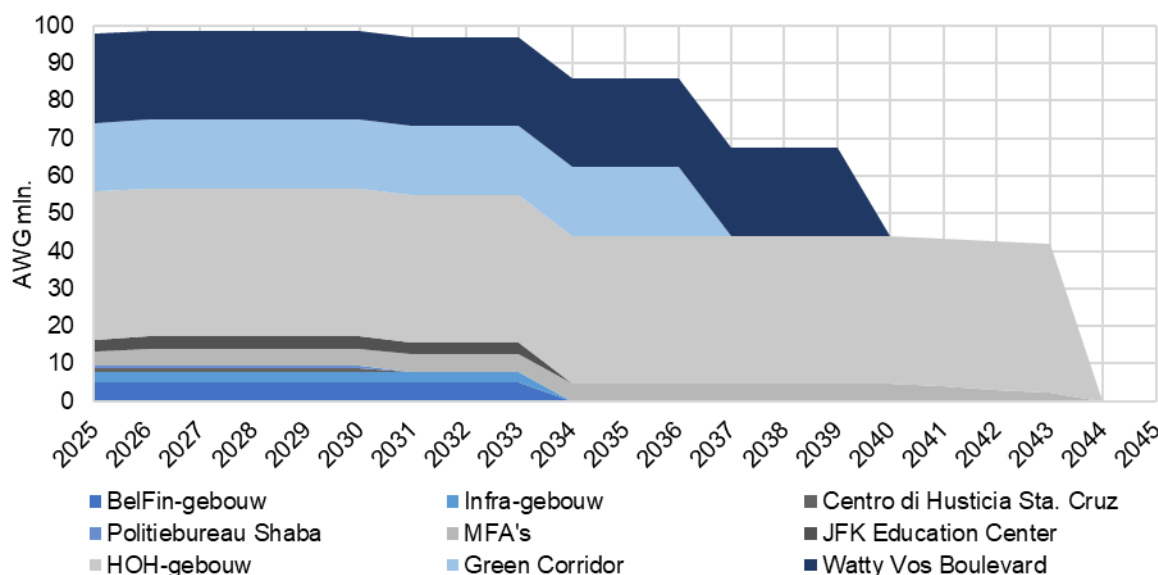
7. Publiek-Private Samenwerkingen (PPP)

Dit hoofdstuk van de uitvoeringsrapportage biedt inzichten in de realisatie van de begrote bedragen aan PPS en in de mogelijke ontwikkelingen van invloed daarop. Daarnaast dient ook vermeld te worden, dat dit hoofdstuk een bijdrage levert aan de navolging van de aanbeveling van de Algemene Rekenkamer om de informatievoorziening inzake PPS te verbeteren door onder andere een nauwere samenwerking tussen de overheidsdiensten te verwezenlijken, welke resulteert in de inhoud van het onderhavige onderdeel van deze rapportage.

6.1 Voorraad en doorlooptijd

Het Land kent in totaal een aantal van negen PPS'en welke te verdelen zijn in DBFM(O) en non-DBFM(O) overeenkomsten. DBFM(O)-overeenkomsten houden in dat de private partner verantwoordelijk is voor alle fases van de overheidsopdracht. In het geval van een DBFM(O)-overeenkomst is de private partner verantwoordelijk voor het ontwerp, de bouw, de financiering en het onderhoud van het aangegeven project. Onder dit type overeenkomsten vallen projecten als de Green Corridor en de Watty Vos Boulevard. Daarentegen non-DBFM(O)-overeenkomsten betreffen PPS-overeenkomsten waar de private partner verantwoordelijk is voor één of meerdere fases van de opdracht, maar niet voor alle fases. Projecten als het BelFin-gebouw en het JFK Education Center² zijn als een non-DBFM(O)-overeenkomst te bestempelen. De totale voorraad van het Land (inclusief doorlooptijd) aan PPS is weergegeven in grafiek 6.1.

Grafiek 6.1: Voorraad en doorlooptijd PPS

Noot: In de bovenstaande grafiek wordt in de meerjarige projecties geen rekening gehouden met eventuele inflatoire effecten.

6.2 Realisatie kosten PPS

Het totaal begroot bedrag aan PPS in 2025 bedraagt AWG 97,7 miljoen, waarvan AWG 16,4 miljoen aan huisvesting en dienstverlening en AWG 81,1 miljoen aan zorg en infrastructuur. Tabel 7.1 geeft de realisatie van het begrote bedrag aan PPS weer. Tot en met de maand maart 2025 bedragen de totale betalingen aan PPS AWG 24,5 miljoen. Dit is gelijk aan een

² De duur van de huurovereenkomst van de JFK Education Center is 5 jaar. De aanname is gemaakt dat de huisvesting van overheidsdiensten in het JFK Education Center meer dan 5 jaar zal duren door eventuele verlenging(en) van het huurcontract. Einddatum is gelijkgesteld aan de einddatum van het BelFin-gebouw.

begrotingsrealisatie van 25,1 %. De begrotingsuitputting van huisvesting en dienstverlening (23,2%), het HOH-gebouw (25%), de Green Corridor (25,1%) en de Watty Vos Boulevard (26,7%) volgen redelijk het trendmatig betalingspatroon.

Tabel 6.1 Realisatie betalingen PPS

(in Afl. 1000)

Publiek-Private Samenwerkingen	t/m 31 maart 2024	Begroot 2025	t/m 31 maart 2025	% Begrotings- uitputting
Huisvesting en dienstverlening	3.824	16.433	3.818	23,2%
<i>BelFin-gebouw</i>	1.212	4.952	1.212	24,5%
<i>Infra-gebouw</i>	704	2.837	704	24,8%
<i>Centro di Husticia Sta. Cruz</i>	248	993	248	25,0%
<i>Politiebureau Shaba</i>	128	512	128	25,0%
<i>MFA Noord/Paradera/Savaneta/Sta. Cruz/San Nicolas</i>	725	3.914	732	18,7%
<i>JFK Education Center</i>	807	3.226	794	24,6%
Zorg en infrastructuur	19.739	81.301	20.747	25,5%
<i>HOH-gebouw</i>	9.258	39.324	9.831	25,0%
<i>Green Corridor</i>	4.558	18.377	4.609	25,1%
<i>Watty Vos Boulevard</i>	5.923	23.600	6.308	26,7%
Totaal	23.563	97.734	24.566	25,1%

Bron: Directie Financiën en DOW

BIJLAGE I

Het toekomstbestendig houden van het Algemeen Fonds Ziektekosten (het Fonds) en de voorbereiding voor de toekomstige stijgende zorgkosten in de komende jaren zijn altijd een prioriteit geweest. In dat kader is in 2019 aan PWC Nederland gevraagd een zorgkosten onderzoek uit te voeren voor Aruba. Dit heeft geresulteerd in het rapport 'Doorlichting kostenontwikkeling AZV'. De Covid-19 uitbraak versterkte de noodzaak om te komen tot het toekomstbestendig houden van het Fonds. Om deze crisis het hoofd te kunnen bieden heeft het Land Aruba met Nederland afspraken gemaakt voor het ontvangen van financiële steun. Deze steun werd door Nederland verbonden aan voorwaarden, ook op het gebied van de gezondheidszorg zijn er voorwaarden gesteld, namelijk een jaarlijkse besparingen bij de AZV van Afl. 60 miljoen.

Om aan deze voorwaarden te kunnen voldoen heeft het Uitvoeringsorgaan AZV instrumenten voorgesteld aan de Minister van Toerisme en Volksgezondheid, het zogenaamd 5-wave model. De afgelopen 4 jaar is echter gebleken dat het inzetten van instrumenten op deze wijze niet houdbaar is, onrust veroorzaakt en de toegankelijkheid en kwaliteit van de zorg aan kan tasten. In oktober 2022 is deze zorg geuit aan de regering en aan het College Aruba financieel toezicht (CAft), waarbij het Uitvoeringsorgaan AZV een voorstel heeft gedaan om de bezuinigingsopdracht om te buigen naar een Meerjaren Financieel Kader (MFK). Het MFK is onderdeel van het zorgakkoord en partijen hebben ingestemd met het werken op deze wijze. Het prognosemodel en MFK is in samenspraak met het TWO opgenomen in de uitvoeringsagenda en gedurende 2023 is het prognosemodel en het MFK verder uitgewerkt en gepresenteerd aan alle partijen waaronder, de Ministerraad, het Parlement, de zorgsector, werkgevers en werknemersorganisaties, College CAft en de Staatsecretaris.

Het Uitvoeringsorgaan AZV is ervan overtuigd dat middels het omzetten van de bezuinigingsopdracht naar het MFK de continuïteit kan worden gegarandeerd op een wijze die rust en stabiliteit brengt.

Met het MFK beoogt het Uitvoeringsorgaan AZV:

- Duidelijkheid te geven over financiële ruimte;
- Rust te brengen in de relatie met het lokale zorgveld en met Nederland;
- De groei van de zorguitgaven te beheersen (de ruimte voor groei moet gecreëerd worden door doelmatig werken binnen de sector).

Vanaf 2023/2024 werkt het UO AZV conform de beleidsregels en uitgavenplafonds zoals vastgelegd in het MFK waarbij effecten van eerdere maatregelen niet meer individueel worden bijgehouden, maar gekeken wordt wat de mogelijkheden zijn binnen de beschikbare ruimte middels waarbij gebruik wordt gemaakt van het kosten-beheermodel.

Beleidskader

In het Financieel economisch memorandum (FEM) ³ voor de periode 2022 t/m 2032 is vastgelegd dat de kosten van het AZV fonds jaarlijks lager moeten zijn dan 8% BBP. Daarnaast mag er gedurende de gehele periode geen landsbijdrage noodzakelijk zijn. De 8% bbp norm is tot stand gekomen op basis van historische cijfers.

Meer-jaren financieel kader

Het MFK bestaat uit de volgende onderdelen:

- Een projectiemodel dat inzicht geeft in toekomstige ontwikkelingen van de inkomsten en kosten van het Fonds;
- Beleidsregels volgens welke de uitgavenplafonds en de reserve zullen worden beheerd;
- Uitgavenplafonds waarin de minimale groei van de kosten van het Fonds wordt vastgesteld.

Het doel van het MFK is de groei van de kosten te beheersen en daarmee het fonds toekomstbestendig te houden.

³ Concept Financieel economisch memorandum (FEM) voor de periode 2022 tot en met 2032.

Het model

Het model is opgezet als een kostenbeheersingsmodel waarmee tijdig gesignaleerd kan worden. Het model is ontworpen om bij zo actueel mogelijke uitgangspunten de ruimte te beoordelen die er is om kostenstijgingen naar de toekomst toe op te vangen en zo die ruimte er niet meer is tijdig maatregelen te kunnen nemen met als doel om de kostenontwikkelingen te beheersen.

Er is sprake van een macro projectie op basis van microdata. Het projectie model bevat de modules Verzekerden, Kosten en Inkomsten. Het model projecteert zorgkosten op basis van een exogene set uitgangspunten zoals de demografische ontwikkeling, migratie en de daarmee gepaard gaande ontwikkeling van de bevolkingssamenstelling en aannames ten aanzien van inflatie en technologische ontwikkelingen.

In het model worden tevens de opbrengsten geprojecteerd. De zorgkosten en de opbrengsten worden bij elkaar gebracht resulterend in een saldo, waarbij een positief saldo bijdraagt tot het opbouwen van reserves en een negatief saldo gefinancierd wordt uit de reserves dan wel landsbijdrage zodra er geen reserves meer zouden zijn. Bij de uitgangspunten aan de opbrengstkant is de groei van de economie een belangrijk uitgangspunt.

Waar gegevens en aannames elders voorhanden zijn is aansluiting daarbij gezocht, denk aan CBS, Directie Economische Zaken, Handel en Industrie (DEHZI) en de Directie Financiën. Voor aannames waarvoor geen gegevens voorhanden zijn, zijn de gehanteerde veronderstellingen en methodologie expliciet gemaakt.

Beleidsregels:

De beleidsregels omvatten zowel de kosten - als de inkomstenkant. De beleidsregels gaan uit van een scheiding van kosten en inkomsten. Tot de kosten worden de zorg - en beheerskosten van het AZV fonds gerekend. Tot de inkomstenkant worden de AZV premies en BAZV inkomsten gerekend.

Er zijn algemene beleidsregels, beleidsregels t.b.v. het uitgavenplafonds en beleidsregels voor de vorming van de reserve. Deze beleidsregels vastgelegd in een inter-institutioneel akkoord dat is voorgelegd aan de minister van Toerisme en Volksgezondheid (Min TV) en de minister van Financiën (Min Fin), op termijn kunnen deze beleidsregels worden opgenomen in de Landsverordening AZV.

Uitgavenplafonds

De vaststelling van de uitgavenplafonds geschiedt conform de UO AZV begrotingsprocedure.

- Uitgavenplafond groei **2024** is maximaal **6%** (uitzondering)
- Uitgavenplafond groei **2025** is minimaal **2.5%** maximaal **4%**
- Uitgavenplafond groei **2026** is minimaal **2.5%** maximaal **4%**

Zorginhoudelijk kader

Onder leiding van de Minister van Volksgezondheid is in 2023 een historisch zorgakkoord⁴ geformaliseerd tussen de belangrijkste zorgpartners op Aruba. In dit akkoord zijn de gebieden in de zorg geïdentificeerd welke met prioriteit de komende jaren dienen te worden aangepakt om de gezondheidszorg op Aruba te verbeteren en betaalbaar te houden voor huidige en toekomstige generaties. Tevens zal hiermee het zorgveld en het Uitvoeringsorgaan zich kunnen voorbereiden teneinde de toegang tot kwalitatieve, doelmatige en betaalbare zorg te garanderen in het licht van de zorgvraag tot 2030. Het MFK is onderdeel van het zorgakkoord en partijen hebben ingestemd met het werken conform deze wijze.

Voor het toewijzen van de financiële ruimte aan de zorgstromen wordt gebruik gemaakt van het zorgakkoord waarin is overeengekomen met de zorgsector en het ministerie van Toerisme en Volksgezondheid op welke onderdelen de focus zal liggen en er de komende jaren investeringen nodig zijn.

² Convenant Zorgakkoord, duurzame inrichting gezondheidszorg op Aruba d.d. 6 juli 2023.

BIJLAGE II

Resultaat exploitatie en kapitaaldienst per ministerie

bedragen x Afl. 1.000

Middelen	Totaal realisatie	Min 0 AZIOIRO	Min 2 TINO	Min 3 ECDO	Min 5 T&V	Min 6 AEI	Min 7 O&S	Min 8 J&S	Min 9 FIC
Directe belasting	122.164	-	-	-	-	-	-	-	122.164
Indirecte belastingen	250.981	5	-	-	1.535	-	-	-	249.440
Retributies, leges & rechten	6.687	2.281	842	409	1.727	1.267	0	160	0
Rechten, boeten & overig	10.790	711	1.260	687	69	81	12	4.137	3.834
Rente	61	-	-	-	-	-	-	-	61
Niet-Belastingopbrengsten	8.544	7.294	-	-	-	25	85	163	977
Landsbedrijven en fondsen	712	712	-	-	-	-	-	-	0
Overige ontvangsten	14.725	4	4	4	4	-	-	4	14.705
Totaal realisatie	414.665	11.007	2.106	1.100	3.336	1.373	97	4.464	391.181

Middelen	Totaal begroot	Min 0 AZIOIRO	Min 2 TINO	Min 3 ECDO	Min 5 T&V	Min 6 AEI	Min 7 O&S	Min 8 J&S	Min 9 FIC
Directe belasting	627.500	-	-	-	-	-	-	-	627.500
Indirecte belastingen	921.815	15	-	-	3.800	-	-	-	918.000
Retributies, leges & rechten	22.821	7.700	1.175	1.415	5.400	6.000	80	1.050	1
Rechten, boeten & overig	49.340	2.683	4.402	12.512	7.582	535	155	7.470	14.000
Rente	283	-	-	-	-	-	-	-	283
Niet-Belastingopbrengsten	84.269	34.060	-	4.000	13.829	10.000	27	698	21.655
Landsbedrijven en fondsen	4.287	4.287	-	-	-	-	-	-	-
Overige ontvangsten	72.124	24	12	15	15	15	15	13	72.015
Totaal begroot	1.782.438	48.769	5.590	17.942	30.626	16.550	277	9.231	1.653.454
Verschil	-1.367.774	-37.762	-3.484	-16.842	-27.291	-15.177	-180	-4.767	-1.262.273

Kosten	Totaal realisatie	Min 0 AZIOIRO	Min 2 TINO	Min 3 ECDO	Min 5 T&V	Min 6 AEI	Min 7 O&S	Min 8 J&S	Min 9 FIC
Personeel	121.904	17.029	4.776	3.238	4.815	4.914	27.160	43.560	16.412
Goederen & Diensten	44.979	6.975	6.455	966	2.050	1.389	5.893	14.047	7.205
Rente	54.526	-	-	-	-	-	-	-	54.526
Subsidies	61.484	-	10.408	-	1.465	-	42.016	6.761	835
Overdrachten	42.724	1.245	-	923	69	-	16	11.224	29.248
Bijdragen & Afschrijvingen	44.022	28.818	259	56	10.207	362	1.097	1.249	1.975
Totaal realisatie	369.639	54.067	21.898	5.183	18.605	6.665	76.181	76.840	110.201

Kosten	Totaal begroot	Min 0 AZIOIRO	Min 2 TINO	Min 3 ECDO	Min 5 T&V	Min 6 AEI	Min 7 O&S	Min 8 J&S	Min 9 FIC
Personeel	509.352	70.038	20.440	14.617	20.747	21.190	111.460	179.645	71.215
Goederen & Diensten	193.640	30.473	28.776	5.666	12.785	6.319	25.823	55.350	28.449
Rente	294.493	-	-	-	-	-	-	-	294.493
Subsidies	256.577	-	43.511	121	6.330	-	174.216	29.321	3.078
Overdrachten	228.708	5.149	22	2.927	150	-	531	63.024	156.905
Bijdragen & Afschrijvingen	200.316	132.756	1.077	295	44.632	1.199	4.470	10.028	5.860
Totaal begroot	1.683.086	238.416	93.826	23.626	84.644	28.708	316.500	337.368	560.000
Verschil	-1.313.447	-237.171	-93.826	-22.703	-84.575	-28.708	-316.484	-326.144	-530.751
Realisatie exploitatiesaldo	45.026	-43.060	-19.792	-4.082	-15.270	-5.291	-76.084	-72.376	280.980

Financieringsmiddelen	Totaal realisatie	Min 0 AZIOIRO	Min 2 TINO	Min 3 ECDO	Min 5 T&V	Min 6 AEI	Min 7 O&S	Min 8 J&S	Min 9 FIC
Verkoop kapitaalgoederen	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Verkoop grond & overig	73	73	-	-	-	-	-	-	-
Lokale kredietaflossing	1.168	-	-	-	-	-	-	-	1.168
Bijdrage kostenbegroting	8.518	-	-	-	-	-	-	-	8.518
Totaal Realisatie	9.758	73	-	-	-	-	-	-	9.685

Financieringsmiddelen	Totaal begroot	Min 0 AZIOIRO	Min 2 TINO	Min 3 ECDO	Min 5 T&V	Min 6 AEI	Min 7 O&S	Min 8 J&S	Min 9 FIC
Verkoop kapitaalgoederen	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Verkoop grond & overig	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Lokale kredietaflossing	6.133	-	-	-	-	-	-	-	6.133
Bijdrage kostenbegroting	34.072	-	-	-	-	-	-	-	34.072
Totaal begroot	40.205	-	-	-	-	-	-	-	40.205
Verschil	-30.447	73	0	0	0	0	0	0	-30.520

Kapitaaluitgaven	Totaal realisatie	Min 0 AZIOIRO	Min 2 TINO	Min 3 ECDO	Min 5 T&V	Min 6 AEI	Min 7 O&S	Min 8 J&S	Min 9 FIC
Onroerende goederen	225	-	-	-	-	-	225	-	-
Infrastructurale werken	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Roerende goederen	(1)	(1)	-	-	-	-	-	-	-
Overheidsprojecten	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Lokale vermogensoverdracht	1.200	-	-	1.200	-	-	-	-	-
Lokale kredietverlening	3.199	-	-	-	-	-	-	-	3.199
Totaal Realisatie	4.623	(1)	-	1.200	-	-	225	-	3.199

Kapitaaluitgaven	Totaal begroot	Min 0 AZIOIRO	Min 2 TINO	Min 3 ECDO	Min 5 T&V	Min 6 AEI	Min 7 O&S	Min 8 J&S	Min 9 FIC
Onroerende goederen	1.680	2.328	-	-	-	-	490	1.058	617
Infrastructurale werken	8.826	7.733	163	-	-	-	-	-	-
Roerende goederen	3.678	2.757	-	662	304	-	-	9.449	1.685
Overheidsprojecten	6.710	500	1.108	570	500	500	863	5.415	34.300
Lokale vermogensoverdracht	4.400	630	-	3.800	-	-	-	-	-
Lokale kredietverlening	20.000	-	-	-	-	-	-	-	20.000
Totaal begroot	45.294	13.948	1.270	5.032	804	500	1.353	15.921	56.602
Verschil	40.671	13.949	1.270	3.832	804	500	1.128	15.921	53.403
Realisatie kapitaaldienst	5.135	74	0	-1.200	0	0	-225	0	6.486

Financiering LV & W	Totaal realisatie	Min 0 AZIOIRO	Min 2 TINO	Min 3 ECDO	Min 5 T&V	Min 6 AEI	Min 7 O&S	Min 8 J&S	Min 9 FIC
Realisatie	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Begroting	455.529	-	-	-	-	-	-	-	455.529
Verschil	455.529	-	-	-	-	-	-	-	455.529

Aflossing LV & W	Totaal realisatie	Min 0 AZIOIRO	Min 2 TINO	Min 3 ECDO	Min 5 T&V	Min 6 AEI	Min 7 O&S	Min 8 J&S	Min 9 FIC
Realisatie	115.253	-	-	-	-	-	-	-	115.253
Begroting	533.857	-	-	-	-	-	-	-	533.857
Verschil	418.603	-	-	-	-	-	-	-	418.603

Bron: Directie Financiën

BIJLAGE III

Definities

SOFR

Secured Offered Financing Rate (SOFR) is een referentierente welke door banken onderling gebruikt wordt om de in rekening te brengen rente op korte-termijn leningen tussen banken onderling te berekenen. Deze referentierente is gebaseerd op de koers van de door het Amerikaanse Ministerie van Financiën aangeboden terugkoopovereenkomst op korte-termijn leningen tussen banken.

Leningen en schulden

Bij de schulden wordt onderscheid gemaakt tussen de formele leningen op de kapitaalmarkt en de financieringen op de geldmarkt, ofwel de kortlopende schulden, werkkapitaal (doorgaans Unmet Financing Requirement of UFR genoemd) en de latente schulden.

Leningen, classificatie

De leningen zijn ingedeeld overeenkomstig de comptabele richtlijnen zodat ook de aansluiting met 's Lands begrotingen en jaarrekeningen mogelijk is. Hierbij geldt dat de plaats waar een lening is uitgegeven bepalend is voor de classificatie van een lening als zijnde een binnen- of een buitenlandse verplichting. De vestigingsplaats van de schuldeiser speelt daarbij geen rol.

Leningen, lease

Betalingen uit hoofde van de (lease-)overeenkomst tussen Land Aruba en Beehive N.V. worden zowel in de begrotingen als de jaarrekeningen als huurkosten verantwoord. Omwille van de aansluiting met de schuldstatistieken van de Centrale Bank van Aruba worden de aan voornoemd overeenkomst verbonden kosten in dit verslag als leningen verantwoord. Formeel zijn er echter geen rentelasten noch aflossingen afgesproken.

Liquiditeitsplanning

De liquiditeitsplanning (LQP) is een vertaling van de begroting naar projecties op maandbasis. Die projecties worden maandelijks bijgesteld als gevolg van realisaties. Het totaalbedrag voor een gegeven line-item op de LQP zal gelijk zijn aan het bedrag dat er daarvoor op de begroting is opgenomen. Wanneer de realisatie in een gegeven maand afwijkt van een geprojecteerd bedrag dan wordt dat verschil evenredig gecorrigeerd en verspreid over de komende maanden. Alleen bij waarneming van een structurele afwijking wordt het begrote bedrag losgelaten. Alle in de LQP opgenomen bedragen, inclusief de bedragen over voorgaande periodes, zijn voorlopige cijfers.

Schatkistpromessen en kasgeldleningen

Onder schatkistpromessen zijn schatkistpapier met een looptijd van drie maanden tot maximaal één jaar. Kasgeldleningen hebben een looptijd van maximaal zes maanden. Beide zijn geldmarkt-instrumenten die expliciet bedoeld zijn voor het sturen van werkkapitaal.

Schuldendienst, aflossingen

Op de tabellen met projecties voor Aflossingen worden alleen de Aflossing vermeld van leningen die op de kapitaalmarkt zijn aangegaan. Niet inbegrepen zijn de financieringsactiviteiten op de geldmarkt w.o. schatkistpapier (promessen en kasgeld) en handelskredieten. Deze kredieten bedoeld voor het sturen van de werkkapitaal en maken geen deel uit van de schuldendienst.

Schuldendienst, rente

Op de tabellen met de gerealiseerde rentelasten worden alle rentelasten vermeld, dus inclusief rente op schatkistpapier.

Minister van Financiën en Cultuur

L.G.Smith Blvd. 76 Oranjestad, Aruba

Tel. (297) 528 4900